VGOLINI VERINI
POETAE FLORENTINI
De Illuſtratione Vrbis Florentiæ.

LIBRI TRES.

SERENISSIMAE PRINCIPI

VICTORIAE FELTRIAE
MAG. ETRVRIAE DVCI.

Secunda editio magis aucta, & caſtigata.

CVM PRIVILEGIIS SVMM. PONT. VRB. VIII.
ET SEREN. FERD. II. MAG. ETRVRIAE DVCIS.

FLORENTIAE, Ex Typographia Landinea MDCXXXVI.
SVPERIORVM PERMISSV.

SERENISSIMÆ PRINCIPI

VICTORIAE FELTRIAE MAG. ETRVRIAE DVCI.

IOAN:BAPTISTA LANDINVS FOEL.

SENIVM, quod plerumq; cœteris rebus male auſpicatum ſolet contingere, fauſtis modo auſpicijs affluxit libello Verini Poetę: tuo namq; ſub Sole auguſtiſſimo velut Aſſyrius Phœnix, vetuſtate pene conſumptus renouatur, reparatione ſua fælicior quam natali. Lutetiæ primum impreſſus tanquã aduena prodijt non cunctis ſuis partibus abſolutus: nunc nouis Familiarum inſignibus locupletatus triumphat in Patria, dum meis charateribus tuo regali nomine inſcribitur. Nec alteri quam tibi debebantur Stemmata Hetruſcæ gentis præclariora: non ſolum, quod natalitia ſunt illius Florentis Vrbis, quam placido gubernamine vna cum Sereniſſimo Coniuge moderaris, ſed quia lumine tuæ Virtutis (veluti aſtra in ſuo Cęlo) magis colluſtrãtur, dum ipſa tibi alacri deuotione famulentur, ita vt liceat aſſerere cum principe poetarum.

Solemq; ſuum ſua Sydera norunt.

Sed meum non eſt progredi in tuas laudes, cum precario obtinuerim vt in eas inſurgat Hyeronimus Bartholomeus, non minori fortaſſe lepore Latino carmine, quam ſit ſolitus ludere Hetruſco: ipſe tibi panægyrica inteſſat; dum ego humili ſilentio te veneror, & oblatione huius munuſculi in mea Typographica officina eſcuſi, deprecor, vt Deus Op. Max. affluentia ſuorum bonorum tuis votis aſpiret.

SERENISSIMAE PRINCIPI
VICTORIAE FELTRIAE
MAG. ETRVRIÆ DVCI.
CARMEN
HYERONIMI BARTHOLOMEI.

CARMINA Verini dignam memorantia prolem,
Qua Flos Italiæ Florentia, Gemmaque Mundi
Irradians claras inter caput extulit Vrbes;
Carmina longæui prope condita temporis vmbris
Luce tua patefacta nitent, ò Sydus honoris,
Vrbini regale decus, cui candida Phæbe
Cedit, & auricomi lampas præfulgida fratris,
Lætum fronte diem dum maeſtate ſerena,
Atq; oculis aperis, volucrum quibus haurit Amorum
Ambitioſa phalanx cœleſtis ſemina flammæ.
Vt ſoboles genitorq; ſui Titanius Ales
Exuuijs nouus ipſe redit, cunaſq; ſepulchro
Pulchrior aſſumit, Phœbi conuerſus ad ortus
Fœcundo bibit exitio dum feruidus ignes:
Sic reparare tuo veterem ſub Sole ſenectam
Exiguus liber iſte, tuo ſed nomine magnus
Exoptat, ſperatq; ſacro velamine tutus

Sper-

Spernere liuentes hyemes, tumidasq; procellas.
Nec tibi sordescat tenui de flore corolla,
Texta manu Aonidum tua nunc redimicula circum
Feltranam Quercum, summo quæ cara Tonanti
Natiuo defixa solo consurgit ad astra,
Ridens aduersos inuicto robore ventos.
Talia namq; sibi non dedignata Sororum
Serpere Liligeræ fronti redolentia serta
Illa suis turrita opibus Berecynthia, Diuum
Gallorum Genitrix, Medicea gloria gentis;
Quæ fuit vna salus Franchis, Regniq; labantis
(Morte trium Regum) visa est generosa Virago
Herculeis humeris totam fulcire ruinam.
O quam præclare numeris illustribus illi
Respondes, illamq; tuis virtutibus æquas.
Flos illa Elysius Thuscis translatus ab hortis
Deuotos populos cælesti afflauit odore:
Tu Rosa Metauri gremio nutrita micanti
Regnantis Floræ, Rosa tu cui purpura fulgens
Ingenuus pudor ille tuus, cui stemmata Regum
Prisca coronatos auro fecere capillos;
Cuiq; satellitium Virtus hastata, pudicus
Molliter halat Honos, Florum Flos tu Rosa Princeps,
Delitiæ Charitum, Superum sincera voluptas.
Illa sibi καθαρον *nomen Catharina refinxit*
Purior electro sceleris dum nescia candet:
Tu facis ipsa tibi victrix VICTORIA nomen,

Mulcens dum radios vultu demissa benigno
Mentes sponte tibi, & famulantia pectora reddis.
Belligeri Proceres, quos iactat Feltria Tellus
Diues Auis, Proauisq; tuis Franciscus, & ille
Annibal Vrbinas audax Friderigus in hostes
Irruit armatus Victor; tu vincis inermis
Moribus vrbanis, placidoq; augusta lepore.
Forma se victum egregia, vinctumq; fatetur
Spes Medicum summumq; decus FERNANDVS, auitæ
Hæres Virtutis, famæq; insignis; honestos
Hinc petit amplexus ardens, pactumq; Hymenæum,
Quo facias hilarem formosa prole Parentem.
At dum Iuno faces, thalamum Cytherea iugalem
Iam parat, & festas innectit Flora choreas
Grandia Romani ne te primordia Syllæ
Vrbe tua pigeat, veterisq; reuisere gentis
Crescentem segetem, cuius pars maxima splendet
Stirps Medicæa, potens armis, opibusq; virisq;
Sceptriferis, Cælo titulis affinis origo.
Aurea dumq; tua Quercu sua Poma maritat
Plaudens hinc orbis sperat Saturnia Regna.

Carolus

CAROLUS STROZZA THOMÆ FILIUS, *Nobilibus Florentinis.*

INter legendum Carmina Vgolini Verini, comperi verum esse quod asserit German. Audeb. Aurel. ab eo de Familijs Florēt. incuriosè tractatum esse, nō mihi est otium singula ad esamen reuocare, sed cum multa nostræ Ciuitatis antiqua documenta perspexerim, quædā mihi suppetunt quę cursim volui annotare, vt potius alijs præire videantur nostræ annotationes, quā rem esactè tractare, relinquens hanc inspectionem ornādam ijs qui voluerint diligentius, & maiore cum otio, quod mihi nō est prisca documenta, & Annales Reipublicæ Florentinæ euoluere, & scrutari, vt ad veritatis amussim quæq; respondeant.

Si quis aliquid habet aduersus ea, quæ correcta sunt in medium proferat, nam polliceor fore vt probationes deducam, quibus euincet veritas, ita prorsus constitui meas hasce recognitiones oportuisse. *ANNOTATIONES IN VERINUM.*

NOn eadem est Mocorum, & Mozzorum familia, & cum à Mozzis non vero à Mochis nomen sibi asciuerit Platea illa quæ prope est flumen Arnum Mozzorum vocata, debuit Auctor ponere. Mozzorum, loco Mocorum.

Tebalducciorum familia non excidit nam continua prole viguit ac viget in Giacominis, quare quidam ignotus Auctor hos versus apposuit in originali Verini codice apud me.

Viuit, at egregijs stirps Tebalduccia factis
Clara alio nuper Iacominia nomine dicta

Versus autem Verini huiusmodi.

Nemo Tebalducci de semine restat, &c.

Ab ipsomet ignoto auctore hunc ferè in modum correctum est.

Nemo nunc Bonij de semine restat, &c.

Familia Sauerigia non fuit Plebea, vt affirmat Verinus, sed semper in primo Ciuium ordine reperitur.

Verba quibus Auctor Sonagliorum familiam effert ac celebrat, potiori iure Serragliorum familiæ videntur adscribenda, cum hæc non illa ortum traxerit à Valle Elsæ, & breui tempore simul cum diuitijs dignitates Reipublicæ, ciuilibus discordijs, amisit.

Mecole dum Auctor in suo Carmine enunciat, mendose pro-

tulit, Mezzole enim dicendum est, quæ familia ex quodam agro Mezzole, non Mecole dicto duxit originē, qui fluuio Pesæ adiacet.

Post hunc versum, *Nesia progenies*, &c. est ponendum alium, qui situs est in quinto loco, & sic habet. *Et nunc eloquio*, &c. & ex Codice qui est apud me ita efferendus. *Est nunc eloquio*, &c. ita vt solum peccatū sit ab impressore Parisiensi in transpositione, & post verbum *Ioannis*, est apponendum punctum. Vnde pateat Verinum in sequentibus versibus locutum esse de familia Barberina, quæ diuersa est à Nesia, & appellata hoc solo nomine de Barberino, quæ Semifontem primo incoluit, & ab eius euersione in contiguis collibus vbi prædia possidebat coacta est per plures annos permanere, ex conditionibus datis à Florentinis, quarum iurarunt obseruationem Semifontenses, inter quos fuit Guidottus ex progenitoribus familiæ Barberinæ. Quamobrem si forsan arbitratus est Verinus quæ dixit, tantum deberi attribui familiæ Nesiæ allucinatus est nam liquido constat, Franciscum de Barberino Iuris Consultum, & Poetam, cuius epitaffium est incisum in lapide sub Altare Sacelli Barberinorū in aede Sanctæ Crucis Florentiæ erecti, & S. Francisco dicati esse ex hac familia Barberinorū non ex Nesia.

Obliterandum penitusq; ex hoc Verini Poemate delendum est Carmen illud, quod incipit. *Bondici ceciders omnes, cecidere Baronci.* Nam in Florentino Cælo hoc familiæ sydus non cernitur micuisse, vel si micuerit, satis exigue, vt vix conspici potuerit. Quamobrem loco citati carminis duo hæc ex ipso originali excerpta à superiore ignoto auctore composita inseruntur.

Bonizi cecidere omnes, Mapheaq; proles
Occidit, & veteres pariter cecidere Baronci.

Familias Scalæ, & Anselmorum penitus temporis carie absumptas esse non bene asserit Verinus, nam Scala non multis ab hinc annis occidit, nomen Anselmorum adhuc viget.

AEquum postulare videbatur cum Verinus de alicuius familiæ origine loqueretur, quibus aliae Consortes essent familiæ, sibi etiā de illis agendum esse; De ijs tamen primo loco appositis tantū sermonem habuit, reliquis penitus omissis suis Consanguineis.

Claramontenses, & Vccellini.	Vghij, & Auuogadij.
Temperani, & Carradorij.	Filipetri, & Talani.
Soderini, & Cacciafuori.	Pulci, & Ponzardi.
Bardij, Lariones, & Gualterotti.	Donati, & Calfucci.

Simones, & Bonarroti.	A Ghiacceto, & Norij.
Catellini, Filiterij, & à Castillione.	Valorini, & Ciurianni.
Macinghi, & Razzanti.	Baroncelli, & Bandini.
Ormanni, & Forabofchi.	Baftari, & Rittafè.
Elifei, & Alagherij.	Fatij, & Carucci.
Caualcantes, & Caualleref chi.	Scarlatti, & Scarlattini.
Pilli, & Erri.	

De illis vero, quæ hic inferius apponentur quamquam confortes fint, æque loquitur, ac fi nullum inter eas confanguinitatis vinculum intercederet.

Pitti, & Ammirati.	Filiioannis, & Cattani.
Sannella, & Siminetti.	Magalotti, & Mancini.
Voltæ, Rinuccini, Benis, & Guidaccij.	Palagi, & Ghinetti.

Mentionem facit auctor familiæ della Tofa, Tofinghorum, & Vicedominorum tam quam Florentini Archiepifcopatus Patronę omiffis Cortigianijs Vice dominorum Confortibus, & Aliottis, qui prędicti Archiepifcopatus æque Patroni fuerunt, & defenfores. Meminit Poeta Tornabonos, Populefcos, & Tornaquincios, prętermiffis Giachinottis eorum confortibus.

Ex Florentinorum albo Verinus omifit quingentas ferè familias partem fua ætate viuentes, partem extinctas, quæ grata memoria erant dignæ, & pofteritati commendandæ; Hoc ipfum bene annotauit Typographus in fine libri. Quemadmodũ in cæteris duobus libris complura obticuit; Vt in primo clariores Ciuitatis Florentiæ victorias, ac Triumphos; In fecundo viros quam plurimos vitæ fanctitate, atq; integritate confpicuos: De ijs vero qui Sacrarum apices adepti funt honorum, vel Ecclefiafticis gloriosè perfuncti funt muneribus, vllum nec verbum fecit, & quam plura alia filuit, quæ breuitati ftudens filentio prætereo.

Aduertat lector, quod pro fanguine Pipinio intelligendũ eft de Carolinghis, Pipinius enim hoc in loco ponitur pro Patronimico.

Has igitur non eo cõfilio notas adieci, vt Verini Poema, alioqui commendatione dignum aliquã labem vel maculã ex illis contraheret, fed vt planũ fieret, Florentinã nobilitatem non in eas anguftias, quas ei incuriosè circumfcripfit Auctor effe cogendam.

Qui fuarum familiarum volunt habere maiorẽ cognitionem, & dubitationes de medio tollere poterũt ipfi per fe in mediũ proferre, cum mihi non vacet per fingula ire, & ea figillatim recenfere.

TYPOGRAPHVS
Candido Lector.

HOS Vgolini Verini de Vrbis Florentiæ illustratione tres poeseos libros prælo iterum supponendos curaui, primo tamen correctionis incudi commissos, & ad lydium originalium carminum, quæ apud Dominum Carolum Strozzam Thomæ filium, extant summo nostro studio ad pristinum nitorem restitutos. Multa quidem quæ vel auctorem latuerunt prorsus, vel pro arbitratu ipsemet omisit, tam graui suis numeris absoluto carmini addidissem, sed vbi non nisi multorum studio id fieri posse ratus sum, cæpi subinde (vt in paræmia est) receptui canere. Saniori nihilominus appulsus iudicio, arbitratus sum librum illum de familijs precipue fore nostra cultura purgandum. Quare adieci plures familias eidem, partem ex ipsiusmet Verini Carleide desumptas, partem ex scriptis à docto viro Vgolino Vierio, eiusdem Auctoris familiæ mihi ad legendum datis discerptas, quamuis hæ non Verino, sed recentiori cuidam Poetæ adscribantur. Præterea (vt ad calcẽ huius Poematis poterit à quolibet obseruari) luculentum indicem omnium illarum familiarum, quæ non longa disquisitione nostre menti occurrerunt inserui; Quę siue tunc temporis excidissent siue prole virenti altas radices agerent incuriosa Poetæ obliuione ne dum indignæ videbantur, sed æqua recordatione commendandę. Harum tamen compendiosa narratio multorum fors acuet industriam, earumdem originum qualitatum, & excellentiæ referendę, vt vbi Verini calamus in fæcundus recentiorum solertia facũdius, & fæcundius fundat carmina. Demum eum hanc Verini qualemcumq; nostram emendationem sperem tibi furutam gratiorem in tuæ humanitatis pręsidio conquiesco. Vale.

IN

HAEc quę sequuntur ex originali codice correxi, & multa alia eiusdem generis, vt ipsemet, veterem impressionem Parisiensem, & hanc meam legendo cognosces.

IN PRIMO LIBRO.

Ast vbi bis centum, &c. *vsque ad versum.* Venit in Italiam, &c. *dixi eius loco,* At desiderius, &c. 10.

Alta Palestinæ, *loco,* Atq; Idumee. 11.

IN SECVNDO LIBRO.

Circula, *loco,* paupercula. 31. infectos, *loco,* infestos. 19.

fieri vult incola Cæli, *loco*, solum spirabit Olympum. 31.

IN TERTIO LIBRO.

Duo Carmina adiunxi.

Cosmus auus, &c. 51.

Item hoc aliud.

Accipitur miraq; 64.

Panzanis, *dixi pro,* Pancanis. 65.

Zatum, *pro*, Catum. 71.

Verrazani, *pro*, Verracani. 72.

Item versum. Incola, &c. *imperfectum absolui.* 76.

Hæc atq; hæc, *commutaui*, vtraq; progenies, &c. 81.

Item hi duo versus qui desiderabantur adieci. 13.

Rinaldorum, &c. 88.

Mangionisque, *loco,* Mangonisq; 88.

Fatia progenies vetustos de Monte Paterno, *dixi pro*,

Fatia progenies natali de Monte Vetusto. 89.

Bondones, *pro*, Bondinos. 90.

Isacchi, *pro*, Istichi. 90.

Item quinque alios versus addidi.

Vnius Astronomi, &c. 90.

Item addidi quatuor Carmina, Quis Gallos. 88.

Post familiam Baronci à 84. Additi sunt xvij. Carmina.

Altera nunc, &c.

LAELIVS TORELLVS V.C. ac I.C. de cæde Radagasi Getarum Regis.

BArbarus infesto Radagasus MEDICIS ictu
Dum ruit, & iam spes concidit omnis, ait;
Florentem at minor hanc, atque vrbem excindere Romam
Gloria erat, dextra quám cecidisse tua.

EX IVL. CAES. SCALIGERI CL. V. Vrbibus.

FLORENTIA.

PArua fluentisonis aggesta Fluentia ripis
Mollia de nitido nomina Flore capit.
Fæsula regnabat: verum meliora sequutus.
Martius antiquas detulit amnis opes.
Diuitias Hera: Mercurius discrimina linguæ,
Mercurius varias ire redire vias:
Ambitiosa ferox, bellacia, flammea Mauors
Pectora: magnificam docta Minerua manum:
Iuppiter ostendit cælestes mentibus aulas:
Sirenum tribuit dulcis Apollo sonum.
Vera vetus Romæ soboles, aliena requiris,
Mutua quæ proprias vertis ad arma manus?

AD SERENISSIMAM, AC CHRISTIANISS. REGINAM CATHARINAM MEDICÆAM, HENRICI III. Galliæ, & Poloniæ Regis Christianiss. Matrem.

GERMANI AVDEBERTI Aurelij

CARMEN.

CVI potius Regina potens, Regumque creatrix,
Quam tibi sacrentur Verini carmina vatis
Syllanæ veteres vrbis celebrantia cunas,
Illustresque viros, totamque ab origine prolem,
Maioresque tuos? quorum tu maxima iure
Gloria censeris: sunt hæc tibi propria dona
Magnanimum Heroum genus alta è stirpe trahenti,
Summosque augenti Medicea gentis honores.
Nobilis vt fuluo decoratur gemma metallo,
Vt radijs magis illa suis illuminat aurum:
Sic splendente domo, & claris natalibus orta
Scintillas, raraque tuos virtute parentes
Illustras magis, atque magis: moderatio magno
Magna licet fuerit Cosmo, prudentia solers

Lau-

Laurenti primò, generoſò mira Leoni
Ingenij cultura, & cui clementia nomen
Conueniens peperit, virtuſque inuicta ſecundo
Laurenti, quo tu quanto genitore fuiſſes
Fortuna magis; teneræ niſi fila iuuentæ
Rupiſſent fata ante diem? fata inuida terris.
Sed quid ego reliquos nequicquam proſequar vltra,
Vna tuos cum tu meritis ſuperaueris omnes,
Nilque vnquam tulerit tua te Florentia maius?
Nec decus eſſe ſuum te Thuſcia ſola fatetur,
Sed tota Italiæ tellus ſibi vendicat, & te
Vt pridem aſſuetum veneratur Gallia numen.
Altera nobilitas materna ab origine ſurgit
Ducta Bolonæum Comitum de ſemine claro
Regibus antiquo iunctorum ſanguine Gallis.
Vnde tibi dudum locuples Aruernia ceſſit.
Nunc etiam cedunt tibi Luſitanica regna,
Debita pacifico, ſed non poſſeſſa Roberto;
Qui quondam Rege Alphonſo, Aruernaq; Mathilde
Editus haud vetitis, inconceſſisque Hymenæis,
Legitima ad ſeros tranſmiſit iura nepotes:
Liligeræ ſed regna foues potiora coronæ
Coniugo Henrici Regis dignata, ſecundi
Nomine, at haud cuiqnam bello, vel pace ſecundi.
Ecquis pace etenim fuit obſeruantior æqui?
Quis bello melior, ſumptiſque audentior armis?
O felix vna ante alias Regina, frequenti (Al-

(Altera ceu Cybele mater fœcunda Deorum)
Tot Regum partu, Reginarumque superba?
Præcipue Henrici, gemino cui regia late
Gallo, & Sarmatico diademate tempora fulgent.
Virtuti, & meritis hoc Sarmata detulit vltro,
Hæredemque amplexa absentem Gallia, fratre
Defuncto: quo non Regum præstantior alter
Dotibus ingenij, & facundæ munere linguæ.
Quantas Franciscus Gallis spes excitat ingens,
Dum Belgam oppressum iuuat auxiliaribus armis,
Ventososque noua virtute exterret Iberos
Intrepidus: belloque ad Scaldim fulminat amnem
Assuetus magnis caput obiectare periclis,
Nec dubius merita letum pro laude pacisci?
Felicem euentum cœptis date numina iustis.
Vnica restat adhuc cælo demissa benigno
Regina, auratos inter tria lilia flores
Flos apprima nitens, gemma pretiosior omni
Margaris; astringens fraternos vnio nexus,
Bellorum impatiens. tranquillæque arbitra pacis.
Casta Venus, prudens Iuno, formosa Minerua,
Orta Iouis cerebro, sed non sine matre Deorum.
Dignus vterque parens nata, digna illa parente
Vtroque; ingenium referens vtriusque parentis
Et genium; vultum Francisci, animumque virilem
Neptis aui: par eloquium, par gratia frontis.
At tibi tam multis genitrici Heroibus auctæ

Quid tantis dignum titulis feret iste Poeta,
Mortali quanuis sonet immortalia voce
Enthea Pierio præcordia concitus œstro?
Nam licet innumeros vrbi, varieque nitenteis
Aspergat flores; nullo tamen, inclyta, flore
Culta magis, quam flore tuo Florentia claret,
Aurea quæ globalis miscet tria Lilia senis.
O talem si te Verini secla tulissent,
Quantis ille tuos cumulasset laudibus ortus?
Tu contra quales stimulos sub pectore vatis
Vertisses: quantoque afflasses numine mentem?
Nanque excepisset tua cum te Aurilia nuper,
Et nos, alloquio non dedignata, beasses:
Insolitum experti sacro te agnouimus ore
Læta infundentem nostro tua lumina cordi,
Accendere nouos animo quæ protinus ignes:
Sensimus, & vegetas commotos sanguine vires,
Vt Deus in nobis stupefacta per ossa cucurrit.
Languida labentis reparans fomenta senectæ:
Vsque adeo Diuæ potuit præsentia? reddant
Abs te igitur sumptam mea nunc tibi carmina lucem,
Vlla tamen decorare valent si carmina lucem
Ornantem reliquas, & nulla luce minorem,
Reflexamque in se Phœbei luminis instar.
Sic, dando accipies, dignis si lumina fundas.
Si vero, quod habes renuis, quæ munera sumes,
Cum sola accipiant superi, quæ dona dedere?

NON alienum ab officio boni ciuis erit hic adnotare, Verinum hunc, Ficino Politianoque florentibus iam fuisse grandæuum: constat ex eorum cum litteris, & carminibus Latinis, tum ex carmine quodam Italico Beniuenij in mortem Michælis, huius nostri, filij; raræ castitatis adolescentis; qui obijt annum agens XVII. cuius vnici deflet, & ipse pater nimis expro perantem mortis acerbum casum. Ceterum Verinum hunc, annos cum peregisset 75. aut plures, perhibent fato functum anno salutis 1516. qua tempestate LEO X. Vrbem Florentiam ingressus est, cum ibi jem antea adhuc iuuenis, talem hunc virum sibi habuisset præcipuum ad linguam Latinam ducem atque magistrum: & quidem merito. Apparet enim fuisse hominē quamuis probum, natura non infacetum, sed facundum; eumque, in quo esset non inelegans suorum facilitas sensuum explicandorum. Sed & alia, præter hæc, reliquit ingenij sui non indecora monumenta; librum videlicet de rebus à Carolo Magno gestis, Carliades inscriptum; de expugnatione Granatæ alium, atque alium de rebus cælestibus. Aiunt, & Antonini Archiepiscopi composuisse vitam; & cuius etiam ipsemet meminit in hoc libro, Philippi Benitij laudationem, quæ inscribitur Sylua. Horatium præterea, nec non alios poetas bonos multis lucubrationibus attigisse; poemataque, quæ multa fecerat, Beatrici Hungariæ Reginæ dedicauisse: nepotes sui graues testes, ijdemq; præstantes in omni grauiore arte viri, autumant.

QVOD vero ad argumentum attinet trium horum librorum: In primo prodit Autor quædam de veteris Florentiæ gloria maiestateque. In II. multorum virorum illius vrbis virtutes atque res gestas narrat. In III. Florentinas familias (quamquam multas omiserit) cum veteres, tum nouas expedit, & origines illarum; sed incuriosius paullo quam par erat. MEDICAEAM certe dicent alij melius, vt audio, ex incorruptis Græcorum monumentis, ac supra annum D. repetitis.

HI interim libri honori patriæ destinati, professione pietatis aut laudati erunt, aut excusati.

Ἄλλα δ᾽ ἀλλαχοῦ καλά.

VGOLINI VERINI
POETAE FLORENTINI
De illuſtratione Vrbis FLORENTIÆ.

LIBER PRIMVS.

INCLYTA Syllanæ referam primordia gentis,
Quæ caput Hetruſcas longe ſuperextulit vrbes,
Dardanij vt merito ſe natam ex ſtirpe Quirini,
Ac veros Romæ clara virtute colonos
Approbet eſſe ſuos felix Florentia ciues:
Per quos aucta duces, quibus exornata triumphis,
Vt nulli veterum cedat, nec copia maior
Ingenij quaſcunque velis reperitur ad artes.
Dic mihi Calliope Thuſci monumenta Leonis,
Quotque duces claros tulit vrbs celeberrima bello,
Inſignes quot pace viros, ab origine proles,
Magnanimi vnde ſuum nomen traxere nepotes.
Res priſca eſt. multæ, variante volubilis æui
Fortuna, periere domus; longoque veterno
Conſumtæ, vt prorſus veſtigia nulla ſuperſint.
Nunc florent multi, quorum ſi nomen auorum

In-

Inquiras, se scire negant, vel dicere mussant,
Immiscentque suos alieno in stemmate ramos.
Altius OEnotrij repetam cunabula regni.
Indigenæ Latium primi coluere sine vllis
Legibus: errabat per siluas more ferarum
Gens vaga: non terram curuo scindebat aratro,
Sed dabat huic victum decussis glandibus ilex:
Donec dispersos gemini prudentia Iani
Collegit, posuitque vrbes: tum fœdere certo
Inter se deuinxit, connubioque ligauit:
Ac stabili cælum docuit ratione moueri,
Principiumque anni, qui dat noua nomina Thuscis.
Illo etiam geminus regnabat tempore Cecrops,
Per quem iuncta mari sacris est fœmina vinclis.
Tunc quoque Saturnus Dictæis exul ab oris
Venit in Ausoniam, regnique in parte receptus,
Iura dedit populis, docuitque inuertere glebam,
Et serere in campis frumentum, in collibus vuas:
Cui propter meritum posuit sacra templa vetustas:
A quo mox Latium, & tellus Saturnia dicta est.
Nec non & priscis Fauno regnante Latinis,
Sub duce Tyrrheno Lydorum clara propago
OEnotriam inuadens magna ditione potentem,
Depulsoque Vmbro, victrix consedit Hetruscis
Finibus: & quoniam fuerat gens dedita sacris,
Thuscia nomen habet, quod nullo abolebitur æuo.

Cortonam quamuis veteres posuere Pelasgi
Tempore quo Samson, Alcides viribus alter,
Multa Philistinæ mactauit millia pubis.
Thuscia sit quamuis cultu miranda, Leonis
Clarior est armis, metasque ad littus vtrunque
Extendit, iunctoque dedit sua nomina ponto:
Bissenas caput imperij construxerat vrbes,
Tempore quæ sensim periere, hodieque supersunt
Tres solæ, postquam Troianas diruit arces
Græcia, Phryx exul Albam, seriique nepotes
Æternam septem posuere in collibus vrbem.
Regibus expulsis Romana potentia creuit,
A Thuscis fasces, victis, bissexque secures,
Et trabeam, & sellam, Consul Romane, petisti.
Mox domitis Italis, altas Carthaginis arces,
Antiochumque Asiæ regem vicere Quirites.
Germanus, Gallusque ferox, & victus Iberus
Sub iuga colla dedit, Romanaque iura recepit.
Ast vbi Romuleis deuictus paruit orbis
Viribus, in patriæ verterunt viscera ferrum:
Quin vrbes sociæ, renouato milite, bellum
Æneadas contra vario Mauorte pararunt,
Donec Sylla ferox socialia contudit arma,
Et Ponti rege expulso victricibus alis
Lamponium inuasit, Marianaque signa repressit,
Donatisque suis ingenti munere turmis

Dimisit

Dimisit Fesulas vacuas, ac Lydia regna.
Arrheti, Corithique arces concessit habendas
Militibus de se meritis bene; vertice montis
Deserto, iuxta campum Munionis, & Arni,
Qui posuere nouos inter duo flumina muros,
A quo tum primum est sortita Fluentia nomen. Edificatione di Fiorēza, chiamata fluenzia.
Profusis opibus, patrio de more superbas
In cælum moles primi erexere coloni:
Patricius sanguis; neque enim de plebe fuerunt.
Felici comites Syllæ de marmore templum
Mauorti posuere suo; de Virgine cretus.
Nondum siderea CHRISTVS descenderat arce.
Præcessere duo Dictei sæcula Regis
Bissenique anni lucem: qua fornice longo
In mediam nitidos vrbem induxere liquores,
Et Gonfolinas rupes, obiectaque saxa
Fregere, vt recto stagnantes digerat vndas
Gurgite flumigeno in pelagus, siccamque paludem
Frumentoque Arnus felicia linqueret arua.
Pro muris curui constructa est forma theatri,
Antiqua vt durent veterum monumenta parentum.
Horum parua manent vestigia: conterit ætas
Omnia paulatim, vel nullis acta procellis
In sua quæ genuit demittit viscera tempus.
Aurea Phryxei intrabat tunc vellera monstri
Exoriens Titan, Martis genitoris in ædem,
Muro-

Murorum primus cum fundamenta colonus
Iecit, & erexit celsas ad sidera turres;
Fiorenza distrutta da'Gotti. *Quas Getica euertit rabies, Lombardus, & Hunnus,*
Cum ferus Ausonias turbauit Alaricus vrbes;
Sæuior, & Totilas dominantis mœnia Romæ
Vertit, & æqua solo prostrauit culmina, cæsis
Ciuibus, & densi texerunt marmora vepres.
Plurima tunc illis ceciderunt oppida bellis
Ausoniæ, Scythico conuulsa Aquileia furore:
Origine di Venez. *Diues, et Altinum, & laceris Concordia muris*
Principium tribuit Venetis, scopulisque remotis
Adriaci sedere maris, tutoque recessu
Securi, terræ sedes posuere perennes;
Siqua potest terræ sedes durare perennis.
Ast vbi bis centum destruit barbarus annos
Funditus euertens Latias Desiderius vrbes,
Bellouagi rectorum popoli Pipinius heros
Venit in Italiam, felix ceu numen ab astris
Demissus, sæuosque afflixit cladibus hostes:
Cæpit, & obsesso Papiensia mœnia Rege.
Barbaricamque luem Latijs deleuit ab oris,
Redditaque ablatis libertas tuta tyrannis
Oenotriæ; cultumque Dei sine sorde recepit
Ausonis hæreseos: miro complexus amore
Egregios CAROLVS Romanæ stirpis alumnos
Fouit, & insigni caros celebrauit honore,

Maio-

Maioremque nouis præcinxit mœnibus Vrbem:
Templa resarciuit veteri decussa ruina;
Reginæque poli mirandas condidit ædes:
Ad noua dispersos reuocauit mœnia ciues:
Quæque sibi tutas altis in montibus arces
Ob subitos Martis casus, dirosque tyrannos
Fecerat: accersit pubem: dat munera cunctis.
Et merito: quoniam Lombarda per agmina victrix
Egregiam nauarat opem Syllana iuuentus.
Pisana appulerat magnus vix littora CARLVS,
Cum rerum dominos Lombardos depulit Vrbe,
Tercentumque equites princeps Florentia misit
Præsidium Francis: quorum si gesta requiras,
Bella Sophocleo nosces scribenda cothurno:
Qui Mauros Calabrum pepulere è montibus hostes
Iidem ceperunt Papientia mœnia primi.
Syllanæ tunc creuit honos, & gloria pubis
Per Latium, priscosque animos rediuiua resumpsit,
Successuque nouum Floris cognomen adepta,
Et vetus amisit, sic aucta Fluentia, nomen.
Necnon magnanimo duce sub Bulione profecta
Florentina phalanx gessit felicia bella,
Alta Palestine transcendit Mœnia Sion
Primaq; post Regem muris victricia signa
Imposuit, meruitque auratæ dona coronæ,
Cælestemque ignem nostram transuexit in ædem:

Fiorenza riedificata da Carlo Magno.

Se-

Fiorentini in aiuto de' Pontefici Romani.

Sepeq; Sarmatici contempsit Cæsaris arma,
Pontificum dum sacra piorum, arasque tuetur.
Teuthonicis obsessa diu Florentia turmis,

Fiorentini vittoriosi contr' Ottone Imperadore, & altri.

Exitium frustra minitantem spreuit Othonem.
Compulit infectis discedere rebus vtrunque.
Sic primum, & pariter Federicum inuicta secundum,
Ausoniæ cladem, Thuscis eiecit ab oris.
Barbarici quotiens tempestas horrida Martis
Ingruit Ausonijs nunquam Florentia cessit,
Tristia sed ventis disiecit bella secundis.
Ast vbi Syllanos felix concordia ciues
Altius euexit, Fesulæ venere redactæ
Sub iuga, tunc populi creuit numerosa propago.
Vrbs inimica, potens, vicinaque mœnibus olim
Martigenæ, vlterius fines efferre negabat.
Ac veluti quondam veteres auxere Sabini

Fiesole soggetta a' Fiorentini

Sub Tatio Romam: sic vrbs Fesulana relicto

Fiesolani si riducono al piano.

Vertice victricem tandem migrauit in vrbem.

Fiorenza accresciuta di circuito.

Tertia maiori sunt condita mœnia gyro.
Per mediam solido mirandis pontibus vrbem
Lanigenam e saxo iunxerunt quattuor Arnum,
Vt pedibus ciuis, peregrinus, & aduena siccis

Ponti 4. fatti in Firenze.

Transmeet, atque omni deducat tempore plaustra.
Verum vbi facta potens, tectisque ornata superbis
Vrbs, commune malum, irrupit ciuilis Erynnis:

Guelfi, e Ghibell.

Nam Guebellini turbarunt cuncta furores.

Heu

Heu quot marmoreas vertit discordia turres,
Quas vrbe in media primi posuere parentes;
Guelphorum contra pro libertate cohortes
Defendere lares proprios, Romanaque templa;
Pontificesque bonos, edictaq; sacra secuti,
Barbaricas contra sumpserunt arma phalanges,
Inuictosq; duces Latij, Christoq; rebelles.
Tristia Manfredi testantur prælia Regis
Syllanæ quales fuerint tunc stirpis alumni.
Andegauensem Carolum socialibus armis
Iuuerunt profugi, infensus quibus ipse tyrannus
Parthenopes; causa virtutis plurima dona
Promisit victor: quod si superetur, ab illis
In patriam reditus magna cum laude pateret:
Quique prius Cascam stricto mucrone gigantem
Exul in hostili Rhegij transfoderat vrbe,
Ille idem pugnans Manfredi in pectora torsit
Viribus ingentem summis Foresius hastam,
Prostrauitq; ferum repetito vulnere Regem.
Purpureæque Aquilæ victricia signa sacerdos
Donauit Clemens Guelphis, viridemq; Draconem,
Quem rostro, & pedibus victrix euiscerat ales.
Guelphorum quanuis attriuerat Arbia vires,
Cum plebs, inuitis Patribus, temeraria bellum
Ferale excierat patriæ, tamen inclyta virtus
Enituit multis Lombarda per oppida pugnis:

Insegna dell'Aquila rossa, cō Drago verde, nelle branche Arme di PP. Clemēte IV. donata da lui a i Capitani di parte Guelfa.

Victrices

Victrices tandem magna cum laude cohortes
Aad patrias pulsis remearunt hostibus oras:
Sed ne præcipites ageret discordia ciues,
Sanguine ne victrix cognato dextra maderet,
Deduxere feros vicina in bella maniplos;
Arrhetique duces, Guebellinasq; cateruas,
Verius, & Cursus, Thusci duo fulmina martis,
Delerunt: multo spumauit sanguine torrens,
Et Campaldinum fœdarunt viscera campum.
Ad Florentinos proceres, qua corruit hora,
Detulit extinctum cælestis nuntius hostem.
Verum vbi florentem tantis successibus vrbem
Obliqua inuidia vicinus vidit Hetruscus,
Tunc metus inuasit ne si plus cresceret æquo,
Tunc foret inuictum, tunc formidabile robur,
Arreptis omnis consurgit Hetruria telis;
In Florentinos inopino turbine fertur,
Vallatamque vrget magis clamoribus vrbem.
Fiorentini si difendono dalle forze d'Arrigo Imperatore.
Insuper externis Arrigi Cæsaris armis
Adiuta obsedit muros, & cuspide portas
Pulsauit frustra; nam muro fortior omni
Intus erat pubes duro sub Marte probata:
Instructasque acies purum deducit in æquor,
Audet, & ancipiti pugnam decernere ferro.
Virtuti nunquam potuit vis vlla nocere,
Instent mille licet populi, & discrimina mille.

Omnia

Omnia ciuilis tuto concordia perfert;
Quæ ſine iuſtitia, & ſine relligione, latronum
Factio nec durat, ſæuis obnoxia pœnis.
Dicite Pierides (quis enim ſine numine veſtro
Audeat inuicti percurrere bella Leonis?)
Quot Florentinus cæpit caſtella, quot arces
Expugnarit eques; non fraude, ſed impiger hoſtem
Terribilem inuadit, diſtricto cominus enſe.
Nulli rupta fides populo eſt. hoc iuſtius arma
In turbatrices temerati fœderis vrbes
Induit. hinc crebro arriſit fortuna ſecunda:
Donec erat potior priuatis gloria rebus,
Publica Syllanis meruit victoria caſtris.
Terque rebellantes Volaterras montibus altis
Ter Florentinæ per vim cæpere phalanges:
Auſonijs quanquam nulla vrbs magis ardua terris.
Piſtorij, Arrhetique arces, vicinaque circum
Oppida victrices expugnauere cohortes.
Verum vbi compoſita poſt bellum pace quieuit
OEnotria, innumeris Martis contrita procellis,
Germani, Gallique equites, ſæuique Britanni
Militiæ aſſueti Latium vexare rapinis:
Conuenere feri flammis, ferroque tremendi
Diripiunt agros: cogunt, mercede ſoluta,
Se redimi Auſonios: indicunt omnibus arma,
Ni magna argenti dederint, aurique talenta:

Fiorentini vittorioſi di più Cità, e Forteze.

Et

Et quocunque ruunt, abradunt omnia campis.
Iam cedunt omnes; audet nemo obuius ire
Barbaricis turmis: Florentia sola furores
Ferre negat; mauultque mori, quam vertere terga,
Quam redimi penso crudelibus hostibus auro.
Ergo alacris pubem Florentia ducit in hostem,
Barbaraque expellit Latijs procul agmina terris:
Magnanimi hinc creuit nomen super astra leonis;
Fiorentini vittoriosi de' Pisani. *Pisanosque, olim ponti terræque potentes,*
Quos Ligurum timuere rates, timuere superbi
Visa procul Veneti Pelopeæ carbasa puppis,
Prostrauit Syllana manus: vinctique catenis
Per latam vecti plaustris stridentibus vrbem,
Dulcia Romuleis spectacla dedere colonis.
Gino Capponi. *Tandem expugnatæ Gino sub Consule Pisæ,*
Altera Carthago, Phrygioque inimica leoni,
Præpollens opibus, quondam regina profundi,
Nunc Florentini reueretur iussa Senatus:
Quicquid agri, quicquid Pisæ olim iuris habebant
Abstulit, & portus Florentia cæpit, & arces:
Hostibus & multas Lucensibus abstulit vrbes,
Quas nebulæ humectant semperlabentibus vndis,
Fiorentini tremēdi a' Lucchesi. *Mutronisque altam malesano in littore turrim:*
Cinctaque Syllanis castellis Luca tenetur:
Et quæcumque regit, precibus regit, oppida tantum.
Fiorentini tremēdi a' Sanesi. *Vrbs quoque Senarum Thusco malefida leoni,*

In

In Florentinum populum dum concitat hostes
Infensos, dum præbet iter frugesque ministrat,
Arcibus amissis, populo plerumque fugato,
Syllanæ sensit Florentia robora pubis.
Heu heu vicino nihil est damnosius hoste.
Sed timeat diros casus, sortemque sinistram
Qui iurata prior disrumpit fœdera pacis.
Quis fera Bebryaci percurret bella tyranni? Galeazo Visconti.
Qui patruum, licet immitem, socerumque necauit,
Solus vt imperij Lombardi existeret hæres.
Ad quid non cogis regni scelerata libido?
Ingentes cumulauit opes, Lombardaque victor
Oppida cuncta suo imperio subiecit, & acer
Ausoniam inuadit totam, Thuscosque potentes
Expugnat: parent Pisæ, Senæque subactæ;
Paret, & illius deuicta Bononia iussis:
Flaminiæque vrbes omnes, Perusinaque tellus
Iussa facit: contra tantum Syllanus alumnus Guerra de Fiorentini col Duca di Milano
Obuius ire parat, pugnacesque impiger alas
Conducit, cautoque duci rem mandat Acuto,
Vltro animos tollens regni in penetralia transit.
Quid si Bauarius turmam expectasset amicam
Dux, Fabijque astu nostri temerarius vsus
Bebryaci poterat Regis delere cohortes:
Euasit tamen incolumis per mille pericla
Luctor Hetruscorum, licet vnda obstaret, & hostis.

Quid varijs certata odijs, belloque bilustri
Ancipiti totiens percurram prœlia Marte?
Nunquam fida dolis contracta fœdera pace,
Esset vt horrendis pax ipsa nocentior armis.
Propterea fului numerosa pecunia nummi
Tam longo est bello consumpta, vt ditia Crœsi
Crediderim, si plena auro, si maxima, tantis
Sumptibus euacuata forent æraria. ciues
Syllani census pro libertate tuenda
Certatim tribuere suos, Montique dedere
Nomen ab ingesto tractum quæstoribus auro.
Pace sit hoc dictum, populus non promptior alter
Assueuit fisco patrimonia soluere egeno:
Hinc genti inuictæ libertas aurea durat.
Perdidit Hetruscas moriens Galeatius vrbes;
Reddita Pontifici est amissa Bononia; Thuscis
Viribus hoc gestum, Thyrrheni robore Martis.
Ladislao. *Rex quoque Parthenopes Romani Antistitis horror*
Bellaces equitum turmas deduxit in agrum
Syllanum, vt quateret rapidis insultibus vrbem:
Qui Florentini Cortonem tradidit arcem,
Acceptoque auro patrias remeauit in oras:
Lydorum imperium rapturus venerat hostis,
Tyrrhenis auctis opibus discessit amicus.
Bebryaco regno tanti post fata tyranni
Hæres successit patrio terrore Philippus

Fraude

Fraude pari; & nunquã, dum vixit, amicus Hetruſcis:
Opportuna tamen puerilis diſtulit ætas
Bella: ſed vt primum iuuenile, & firmius æuum
Acceſſit, raptis armis, & fœdere rupto,
Piſanum populatur agrum, populique rebellis
Oppida multa capit. ſed Florentina iuuentus
Extorſit citius quam cæperat: vnde repulſus
Accepit binas clades: Toparia turris
Eſt teſtis, multo maduerunt ſanguine campi,
Cunctaque Lombardi ſunt perdita ſigna Philippi.
Palantes iterum, deſolatosque maniplos,
Bebryacoſque duces Thuſco dare terga leoni
Vidit, & ignota fugientem Anglaria vallis
Piccinum, veſte obtectum formidine turpi;
Et dictatores Medicem, Neriumque Caponem
Per medios hoſtes volitantes marte ſecundo.

Fuga di Niccolò Piccino, Bernardo Medici, Neri Caponi.

Interea Arragonum princeps de ſemine regum
Inuadit Latium, Gallis, & rege fugato,
Parthenopes regnum aggreditur, cæciſque cloacis
Militibus miſſis, munitas occupat arces,
Fitque potens Latij, regnoque ſuperbus auito.
Syllanos quoniam Francorum norat amicos,
In Florentinos abruptos fœdere præceps
Fertur, agroſque furens ferro populatur Hetruſcos,
Littoreaſque quatit vanis terroribus vrbes:
Campiliæ tandem profugus diſceſſit ab oris.

Fiorentini fanno fuggire le gẽti Aragoneſi.

Interea magna exoritur mutatio rerum
Ausoniæ, ducis interitu sine prole virili:
Auxit opes Venetus, Lombardi morte Philippi;
Hesperioquè inhians regno, maioribus vrget
Bebryacas, Thusco coniuncto, viribus arces.
Cosimo de'Medici conseruatore della libertà di Firenze. *Prouida magnanimi vetuit sapientia Cosmi*
Augeri Venetos, infectaque fœdera linquens,
Sfortiademque ducem fouit, generumque Philippi
Defendit; firmumque dedit Florentia regnum.
Et merito: non hoc alter præstantior armis
Dux fuit: hic Venetos attriuit sæpe tremendos:
Rem Florentinam fouit; quin fœdere longo
Durat amor: teneat seros ea cura nepotes.
Nec non Romulei victricia signa coloni
Contra prædones, genus intractabile ponto,
Fiorentini vittoriosi de' Genouesi. *Educunt Ligures, arcem portumque Liburni,*
Qui frustra infestis totiens petiere carinis:
Tunc septem plenas robusto milite naues
Ex classe hostili Thuscæ cæpere triremes
Mannello Capitano di Mare. *Sub duce Mannello, Syllanæ stirpis alumno.*
Hæc prius ignoto tractauit prælia ponto
Lydia terrestri Mauorti assueta iuuentus.
Alfonso d'Aragona contro a' Fiorent. *Rex iterum Alphonsus nato sub principe turmas*
Arragonesque equites Lydorum emisit in agrum
Coniunctis Senis, Thuscorum fertur in arces,
Paruaque vix tandem Foiani mœnia cæpit.

Parte

Parte alia Veneti maiori mole premebant
Sfortiadem. Regi Thuſcus, ſibi Gallica credunt
Oppida deberi: fruſtra diuiſit vterque;
Nam ſua Tyrrhenus defendit iura ſenatus.
Hoſtibus expulſis ſubito caſtella recepit:
Franciſci quoque iuuit opes, Venetoſque repreſſit:
Qui poſt Flaminiæ magnis terroribus vrbes;
Conflati memores odij, impleuere, minantes
Marcicolæ cladem, duce ſub Culeone: ſed omnis
Impetus hoſtilis fuit irritus: omnia virtus
Perficit, & cunctis concordia fortior armis.
Conuenere ſimul Venetæ, Thuſcæque cohortes,
Ancipiti ad multam traxerunt prœlia noctem
Euentu; tandem Euganicæ ceſſere phalanges, Fiorentini vittoriosi de' Veneziani.
Et multo infecti ſpumarunt ſaugine riui;
Euganeas victus Culeo ſeceſſit ad oras.
Depoſitis bellis, populos pax alta regebat
Auſoniæ. ſed nulla diu fortuna ſecunda
Permanet: & requies humanis rebus adempta eſt,
Siue oritur noſtris vitijs, ſeu numinis ira;
Siue quod æthereis ſedes quærenda ſub aſtris
Eſt homini, non hic: nam crebro mobile ſaxum
Regnorumque vices varias Rhamnuſia mutat. Guerra ciuile.
Heu ſacra ciuili maduerunt templa cruore,
Perque vias laceros artus fera turba trahebat
Barbarico de more furens. proh quanta ruinæ

Discurrit, Senasque ferox amplexus amicas
Inuictam sobolem vicino marte domare
Nititur incassum. Thuscis solertia maior
Rebus in aduersis; & cedere nescia virtus.
Ingentes cogebat opes dispendere bellis,
Vendere agros, propriasque ædes, patrimonia tota
Æquo animo ciues pro libertate ferebant.
Nec gens tam crebris fuit vlla assueta tributis
Suppelias patriæ afflictæ sic ferre libenter,
Hinc est quod durat sæuis imperdita bellis.
Maximus interea Troiani nominis vltor
Et Danaum euersor Turcus prorumpit in oras
Italiæ, Calabrumque agros populatur, Hydruntum
Expugnat: dat cuncta neci, pueros que senesque,
Interimit, spumant cæsorum templa cruore.
Horrendos casus quis lamentabilis vrbis
Explicet? aut tantas percurrat carmine pœnas?
Oppressit dirum mors importuna tyrannum,
Christicolum cladem, qui iam conceperat omnem
Italiam, & veram Crucifixi perdere legem.
Alphonsus patrias rediit gemebundus ad arces:
Vix tandem extorsit Scythicis erepta colonis
Oppida, munitas Sixti dum circuit arces,
Romanas dum raptat opes, nimiumque secundæ
Fidit fortunæ, & confidentissimus instat,
Amissis equitum turmis, ducibusque peremptis,

Vix patrij ad regni vix fines dilapsus inermis.
Ferrariam interea Venetæ cinxere triremes,
Eridano vectæ, turrita mole minantes:
Quin loca fulmineus pene inuia cæperat ante
Præmissus multa expugnans castella Robertus,
Delicias vastans, felicesque Herculis hortos:
Vndique Ferrariam numeroso milite cingit,
Argentique arcem vastis molaribus vrget.
Iamque fames, pestisque vrbem, bellumque premebant.
Fiorentini mandono soccorso al Duca di Ferrara. *At Florentinos quamuis penaria frugum*
Vrgeat, & longis exhausta pecunia bellis
Publica, posset opem, salua pietate, negare:
Præsidium tamen egregium, socijsque salutem
Misere, & rictu prædam extorsere Leonis
Alati; retroque abijt conterritus hostis:
Qui nondum captæ Prætorem elegerat vrbis.
Extulit inflatas proh tanta insania mentes?
Sed Deus omnipotens obsistit sæpe superbis:
Bellorum interea magno terrore cis Alpes
Gallia miscetur; Venetumque per oppida victor
Alphonsus, Thuscæque alæ, Insubrumque cohortes
Discurrunt, abigunt prædas ex vbere terra;
Bergameas quatiunt infesta cuspide portas;
Nunc lustrant celeri Veronæ mœnia cursu,
Brixiaque infestis equitum circundatur armis;
Et foret Euganici contrita potentia fastus:

Sed

Sed visum est aliter socio. sim falsus aruspex,
Nequicquam posthac quæret tot commoda pugnæ.
Sic Latij proceres longi post tempora belli
Defessi rerum, quanuis fera semina Martis
Restarent odia, & regni furiosa libido,
Composuere tamen, percusso fœdere, pacem.
Bellorum quanquam tempestas horrida campos
Immerito primum Syllanos fregit, & ensis
Arragonum Hetruscas nimium desæuit in vrbes,
Non tamen inuictis animis audacia cessit.
Dedecus illatæ falso per crimina culpæ
Vlcisci cupiens, Florentia protinus arma
Expedit in Ligures, vt famam laude resumat:
Ingenium, viresque suas non esse peremptas
Nosceret Ausonia, & Ligurum gens aspera bello,
Et Florentinis infida inimicaque semper
Lydia Tyrrheni sentiret tela leonis,
Quidue pij Medicis posset prudentia velox. Lorenzo Medici.
Ergo alacres Thusci iustam inflammantur in iram: Fiorentini vittoriosi contro a i Genouesi per terra.
Quidquid agri citra est saxosæ flumina Macræ
Diripiunt, Ligurum funduntque fugantque pauentes.
Quæ tanta insedit stolidæ iactantia menti,
Vt de Syllana posuissent pignora clade
Plurima, marmoreasque arces, turresque Liburni
Se se iactarent spatio expugnare bimestri?
Vane Ligur, frustra iactasti: perdis vtrunque:

Nam

Nam Petresanctæ pulcram tibi sustulit vrbem
Florentinus eques: defendit littoris arces:
Piero Vettori l'Antico.
Victoriusque Petrus bisseno milite tantum
Finalem innumero Ligurum seruauit ab hoste:
Tu classe ad patrias remeasti inglorius oras,
Qui maris imperium, & ponti tibi sumis honores.
Nec mora longa fuit: media de pace repente
In Sarzanelli magnis terroribus arcem
Fertur, & infesto Ligurum gens agmine cinxit.
Noctes atque dies vastis molaribus instat;
Puluere sulphureo frustra subuertere molem
Nititur. intus erat generosæ stirpis alumnus,
Inuictique duces stabant pro turribus altis,
Et sua fulmineis obiectant pectora bombis;
Donec præsidium, instructisque exercitus armis
Syllanus Genuæ numerosum sterneret agmen.
Mox ipsam aggressus telis vltricibus vrbem
Expugnat Medices, quam fraude receperat hostis,
Non bello assuetus iusto, sed ducere prædas
Ex socijs: quæ tuta tibi pax extitit vsquam?
Insidijs tutus cum sis, cui fidus amicus
Esse potes? nullum sine pœna linquit inultum
Terribilis Deus. est abrupti fœderis vltor.
Promptius ætherei percurram nomina cæli,
Quam Genuam instabilem quotiens vexarit Erinnys
Ciuilis, sæuis quotiens famulata tyrannis,

Prodidit

Prodidit externis patriæ pereuntis habenas.
Nec mirum; in promptu ratio: cui dulcius aurum
Quam sit libertas, mauult deperdere iura
Publica, quam proprij decrescat copia census.
Ingeniosa tamen gens est, opibusque tremenda:
Oceanumque audax olim penetrauit vtrunque.
Quæ Ligurum classi non paruit insula quondam?
Quas non littoreas victrix conterruit arces?
Oppidaque ad gelidam erexit trans Bosphoron Arcton,
Innumerisque locis posuit vexilla Georgi?
Nulla diu merito, nisi iusta, potentia longa est.
Non aliam ob causam magni creuere Quirites:
Iustitiæ venerandus amor, cultusque Deorum,
Paucorumque ducum virtus seruauit & auxit
Romanum imperium; donec discordia demens
Illud idem summo de culmine vertit ad imum.
At nunc insignes simili virtute nepotes
Vrbem Syllani ex parua fecere potentem,
Non tantum belli studio, sed Palladis arte.
Et durabit honos longe, si rexerit vrbem
Iustitia, & veræ felix concordia pacis.
Egressi sed enim primæ compendia metæ,
Sudantes soluamus equos; libroque sequenti
Egregios ciues, Phœbo dictante, canemus.

VGO-

VGOLINI VERINI
POETAE FLORENTINI
De illustratione Vrbis FLORENTIÆ.

LIBER SECVNDVS.

TYRRHENI postquam victricia bella leonis
Præstrinxi, et breuiter tetigi vestigia rerum,
Exequar illustres populi Florentis alumnos:
Inclyta quot, quantisque viris, quibus artibus, & quo
Tempore floruerit: neque enim fœcundior vlla
Vrbs fuit ingenijs claris, studioque Mineruæ.
Fiorentini chiamati da Bonifazio PP. seme della terra, e quinto elemento. *Romanæ merito antistes Bonifacius vrbis,*
Cum Florentinos diuersis partibus orbis
Vidisset Romæ, regum mandata ferentes,
Terrarum semen tum quinta elementa vocauit.
Adsis Diua mihi supremi gloria cæli,
Et Virgo, et Genetrix CHRISTI. Vos numina vatum
Dicite Pegasides, ne nomina subruat ætas
Ventura, & seri vt possint meminisse nepotes:
Qui fuerint clari, vestrum est donare perenni
Laude viros; quicunque sui fecere merendo

Ven-

Venturos memores. Nostræ Zenobius vrbis S. Zanobi V. di Firēze.
Antistes, ciuisque fuit, quo tempore magnus
Ambrosius rabidos Christi disiecerat hostes:
Cui fulsit sincera fides errore fugato:
Pastor vterque bonus commissum pauit ouile.
Tunc Damasus summus Tarpeia in rupe sacerdos
Illum, oratorem Byzanti misit ad arcem
Pro rebus magnis. nam Constantinus ad oras
Transtulerat Graias priscorum iura Quiritum,
Eloquio insignem: nam linguæ vtriusque peritum.
Sancti illi mores, & cunctis cognita virtus,
Qua vel Tartareis animas reuocabat ab vndis
Ad superas auras, & morbos voce fugabat.
Talis erat nostræ pastor Zenobius vrbis:
Occultas cuius meritis Florentia fraudes
Cauit, & insidias cæcis erepta periclis.
Temporibus nostris Antonius, alter Aquinas S. Antonino A. V. Florent.
Moribus, exemplo, scripto, Thomasus habetur:
Infectos Cleri mores correxit, & vrbis;
Commissumque vigil pastor defendit ouile,
Ne lupus isidijs caperet; vel, vt improbus hostis,
Incustoditas pecudes laceraret; & omni
Arte gregem morbo incolumem seruauit ab omni.
Antoni, venerande pater, quo carmine laudes
Percurram? meritas tibi quas Florentia grates
Exoluat? tu, siderei nunc incola cæli,

Adsis,

Adsis, & patriæ tolle impia semina belli:
Tolle famem, & pestem, & quicquid mortalis egestas
Sustinet, vt vigeat mens recta in corpore sano.

S. Andrea Corsini. *Nec non Andreas Corsinus origine clara,*
Clarior at longe Carmeli cultor eremi
Antiquos superauit auos: Christoque iubente
Proditus è siluis Fesulanam pastor ad ædem
Protrahitur, vitæ quoniam mortalis honores
Spreuerat: hic populos verbis, & rebus honestis
Erudijt, primum faciens quæ lingua docebat.
Plus probitas morum suadet, quam lingua diserta.
Tam sancti primo memorantur tempore mores,
Cum ferueret adhuc, Christi calefacta cruore,
Mens Patrum, nec adhuc Ecclesia nosceret aurum.

B. Filippo Benizi. *Benitij insignis perhibetur fama Philippi,*
Seruorum sacram coluit qui Virginis ædem,
Quo nullum in toto delubrum est sanctius orbe.
Cernuntur pictis vota exaudita figuris
Ex auro, argento. sed plurima cerea signa:
Hic primus sacros templo quæsiuit honores.

B. Giou: Domenic. *Nec te Dominicæ sectæ memorande Iohannes*
Prætercam; sed enim maiori carmine dignus:
Norma pudicitiæ, sanctorum gloria morum,
Doctrinæ splendor, summus tibi credidit vni
Antistes Clerum, Christi cum scinderet aram
Pontificum impietas: per te concordia tandem

Concilio

Concilio decreta, Patrem consensit in vnum.
Quin insigne decus populi Catherina Senensis
Est Benincasæ Syllano è semine creta. S. Caterina da Siena.
Huius si vitam cælestem, & gesta referrem.
Quantaque Seraphicæ miracula virginis extent,
Carmina doctiloqui vix essent digna Maronis.
Villanæ sacros mores quæ nesciat ætas?
Stradensi de stirpe fuit; quæ voce fugabat B.Villana Stradi.
Letiferos morbos: tanta pietate refulsit,
Vt Christi causa miseris donaret egenis
Cuncta libens, fieret superis vt diues in astris.
Nobilitate potens, opibus quoq; circula virgo
Æmiliana fuit, sed longe clarior ipsis B.Emiliana de'Cerchi.
Moribus; & nulli vitæ probitate secunda.
Iulia Certaldi decus est, & gloria, cuius B. Giulia da Certaldo.
Gesta legat quisquis, fieri vult incola Cœli
Si nunc virgineos vellem percurrere cœtus,
Angelicosque choros, degunt qui cælibe vita
In terris, quorum precibus Florentia tuta est,
Desereret me longa dies: ergo illa relinquens,
Iam propero ad nostros cursim descendere vates.
Non me fallit amor patriæ. monumenta supersunt
Plurima, quis doctas etiam irritemus Athenas,
Sint licet insignes Musis, & Apolline Thebæ,
Pieriosque viros doctæ pauere sorores
Vertice Castalio, Siculique per ora poetæ,

Non

Claudiano poeta.

Non tamen inferior Syllani est gloria Phœbi,
Qui Stilicona ducem cecinit, Geticosque furores,
Persephonesque thoros, dulcesque Cupidinis arcus.
Hunc Florentino Memphis de patre creauit
Exul auus Thuscis, Nili secessit ad vrbes,
Quum senior Latias regeret Theodosius oras.
Verum vbi barbaricæ Laurentia regna phalanges
Euertere, bonæ perierunt funditus artes:
Deserta Ausonia extremos petiere recessus
Siluarum, tacitæque antris latuere camenæ.
Tandem vbi sæua lues bellorum, & barbara proles
Depulsa est Latijs ceruicibus, & sua priscis
Reddita libertas tranquilla pace Latinis,
Paulatim rediere artes, filijsque relictis
In latium sacræ rursus rediere camenæ;
Romanæque nitor linguæ; quia perditus omnis
Tunc fuit: erudijt Thusco pede docta Thalia
Pegaseos vates rhythmis, modulisque canoris:
Æquarunt veteres patrio sermone poetas:
Quos Florentinus longe supereminet omnes

Dante poeta.

Gloria Musarum, Dantes; nec cedit Homero;
Par quoque Virgilio: doctrina vincit vtrunque.

Francesco Petrarcha poeta.

Nemo satis poterit tersum laudare Petrarcam,
Hetrusci decus eloquij; nullisque priorum
Inferior fuit Ausonijs, Graijsque poetis.
Non indignetur sibi Pindarus, & sibi Flaccus

Illum

Illum conferri, paribusque incedere donis.
Multa quoq; & prosa, & magnæ Carthaginis arma
Romano cecinit Tyrrhenus carmine vates.
Nec minor est salibus Plauti, similisque Menandro
Boccacius, teneros docte qui lusit amores: Gio: Boccaccio Poeta.
Quæcunque Ascræus veterum miracula vatum
Scripserat, explicuit. montes, fluuiosque, lacusque,
Nympharumque domos, fontes expressit opacos.
Fatius Hetrusco est insignis carmine vates, Fatio Vberti
Fatius Vbertæ non vltima gloria gentis.
Ipse Caualcantum Guido de stirpe vetusta, Guido Caualcanti Poeta.
Doctrina egregius numeris digessit Hetruscis
Pindarico versus, tenerosque Cupidinis arcus.
Franciscus patrio cantauit Nerius ore M. Frãcesco di Neri Barberini Dottore e Poeta.
Zenobium Stratam mors importuna peremit.
Ingenij monumenta tamen sua carmina restant. Zanobi da Strata.
Si non eloquio, grauitate Coluccius omnes Coluccio Salutati.
Exuperat; cuius, ceu fulmina, dicta tyrannus
Bebryacus timuit: tantum terroris habebant.
Intactum nec te nostro, Brunette, relinquam Brunetto Latini Poeta.
Carmine, lethæis quanquam Thesaurus ab vndis
Te tuus eripuit; longumq; caneris in æuum:
Barbariem veterem, te rhetore, Thusca iuuentus
Exuit; & linguæ paulatim sermo Latinæ
Cultior eluxit, priscumque recepit honorem:
Nam de fonte tuo mansuras ebibit vndas

Dantes, & Guido prædocto carmine vates
Pimpleas potauit aquas de fonte Latino
Leonardo Bruni Historico. *Historias Brunus scripsit Leonardus Hetruscas,*
A primo exorsus longissima tempora muro,
Complexus miro candore, vt Liuius alter
Credatur, magni Ciceronis, & æmulus vnus
Ornauit vario lectissima verba colore:
Reddidit eloquium antiquum, priscunq; nitorem:
Compsuit Gothicas cædes, & Punica primi
Prœlia terroris scripsit: qualisq; Pelasgis
Noscitur, Ausonijs talem, cunctisque Latinis
Vertit Aristotelem. Thusci quoque gesta leonis
M. Poggio *Poggius explicuit, nulli splendore secundus*
Eloquij: nimis ab rabidas exarsit in iras
Barbara traduxit veterum miracula Regum:
Quin etiam, sollers, Germanis eruit antris
In Latium altiloqui diuina volumina Sili:
Integer illius nobis virtute relatus
In lucem est Fabius, nostro qui tempore longum
Exul, & ignotus peregrinis torpuit oris.
Giannozzo Manetti *Est quoque Iannocti celeberrima fama trilinguis,*
Plurimaque Hebræo de fonte volumina vertit
In Latium, & nostris dedit hæc noscenda Manettus.
Lapo da Castigliōchio il vecchio. *Te, Lape, mors iuuenem nimis inuidiosa peremit:*
Ingenij sed multa tui monumenta supersunt.
Te pariter iuuenem tetricæ rapuere sorores;

Æquasses

Æquasses priscos, Alli Peregrine, poetas. Pellegrino degl'Agli.
Nec Nautæ cedit, terso nec vate Tibullo
Est Titus inferior, generosæ stirpis alumnus.
Quid faciam? nostri reticebo nomina secli,
Quos vehit ad superos Cirrhæi laurea Phœbi?
Si taceam, ne liuor edax, communis Erinnys
Doctorum, inficiat vereor mea pectora tabo;
Blandus adulator, contra, si scripsero, dicar.
Nil moror hæc. scribam, modo carmen dexter Apollo
Dictet, & Aoniæ veniant ad vota puellæ:
Nec tacuit Cicero sua tempora: protulit omnes
Eloquio insignes, tribuens sua nomina famæ.
Quo Landine tuas percurram carmine laudes, Cristofano Landini, Dottore, e Poeta; Secret. della Republ. Fior. Comētat. di Dante, ed'altri, e precettor dell'Autore.
Præceptor venerande? tuo de fonte liquores
Ebibit Aonios omnis Syllana iuuentus.
In lucem per te Ciceronis secula rursus
Nunc redeunt: tersum videas si pubis Hetruscæ
Eloquium, numerisue velis, seu scribere prosa,
Clara oratoris nosces, & signa poetæ.
Insignis rhetor lingua Landine canora;
Tu vates pariter lyciros, elegosque sonantes
Fingis, & enodas obscura ænigmata Dantis.
Ah nimis ingenio fretus, longique laboris
Pertæsus limæ, non omnia possumus omnes.
Scala quoque historias, & Lydia gesta leonis Scala Istorico.
Explicat Hetrusci; naturæque abdita versu

Aggreditur vates docti de more Lucreti.
Iudicio nostro tua cedit epistola nulli
Eloquio complexa breui quodcunque volebas.
Marsilio Ficino. *Necnon Marsilius magno celebrandus honore est,*
Per quem nunc Itali doctum nouere Platona;
Traduxitque etiam Plotinum: & dogmata Christi
Expressit, quæ vera fides, quis cultus habendus.
Quis scripto, quis te Donate desertior ore
Donato Acciaiuoli. *Accarole fuit? quamquam tua clara propago est,*
Tu tamen huic veros cumulasti laudis honores:
Et nunc insignes ex isto sanguine surgunt
Eloquio iuuenes Graio, pariterque Latino:
Qui Niciæ, & Crassi traduxit gesta Latinis,
Certaque Plutarchi tristis solatia luctus:
Qui quoque Apollonium, totum qui circuit orbem,
Conuertit nobis: longum volitabit in æuum.
Agniolo Politiano. *Politianus, honor Musarum, vertit Homerum,*
Et nostris iam nota viris est Ilias omnis.
Ambra, sui Laurentis opus, pulcherrima monstrat
Quale sit ingenium, primo quam proximus hæret,
Complexus qui pene omnes, multiscius, artes;
Ambiguum nostro, Graione desertior ore.
Fontio Rettore. *Fontius est rhetor, pubis moderator Hetruscæ,*
Iudicio, & nulli morum probitate secundus.
Notus, & est elegis Naldus: quin inclyta Cosmi
Naldo Corsini. *Altiloquo cecinit Corsinus gesta cothurno.*

Tran-

Transieram imprudens Leonardi carmina Dati, Lionardo Dati.
Qui pede Romano, numerisque ligauit Hetruscis
Heroas, lyricosque modos sub pondere rerum,
Dum sacra Pontificis tractat mysteria Pauli.
Sanguine quin frater Leonardi Gorus, & arte Goro Dati.
Littoreas cecinit Tyrrhenis versibus oras,
Portus, atque sinus, elementa, & sidera cæli.
Carmineque Hetrusco pinxit Berigherius orbem, Beringhieri Pœta.
Versibus alternis tersi de more Petrarcæ;
Pondere sub tanto rerum sic lusit amores,
Inserta vt teneris insit prudentia chartis;
Carminaque ad seros sint peruentura nepotes,
Si non pertæsum limæ, si vita superstes.
Tu quoque Palmeri, quanquam te cæperit error Matteo Palmieri.
Spirituum, haud paruo tamen es celebrandus honore:
Laurentumque tuum, rerum graue, sed rude carmen. Lorenzo de'Medici
Carminibus patrijs notissima Pulcia proles: Luigi Pulci.
Quis non hanc vrbem Musarum dicat amicam,
Si tres producat fratres domus vna poetas?
Quid referam nati Michælis funus acerbum? Michel Verini.
Extat opus; prohibetque pudor narrare quid ille
Scripserit. ingenij testes sua disticha restant;
Quæ, sensa ostendunt angustis grandia gyris.
Discipulique mei Criniti carmina Petri Pietro Crinito.
Æternum viuent, lyricos imitantia vates:
Alcæum, & Flaccum dicet, qui legerit ista:

Ah nimium ante diem vndecima trieteride raptus.
Multaque prætereo surgentia nomina vatum,
Quos inter claros æuo ventura sequenti
Posteritas magno decorabit honore poetas.
Dic mihi Musa viros Syllanæ stirpis alumnos,
Qui sacras leges enodauere Quiritum.
Hoc quoque nos alias Italum superauimus vrbes.
M. Accursio. *Iurisconsultos interpres Acursius omnes*
Excellit, breuibusque notis ænigmata legum
Exposuit. nullusque error reperitur in illis.
Dino del Garbo I.C. *Ingenioque pari Dinus successit, & illi*
M. Cino da Pist. I.C. *Æmulus. huic Cinus; quem Thusco carmine vatem*
Fecit amor clarum, non sola peritia legum.
Quique binomen habet; qui sacri ænigmata Iuris,
Pontificumque suis patefecit dogmata verbis:
Non illi, vt quidam sanxere, Bononia mater
Extitit: hunc Florentini genuere parentes.
M. Lorenzo Ridolfi *Diuini interpres Iuris Laurentius omnes*
Doctrina, & morum superat bonitate Ridolphus,
Inter primores longe clarissimus vrbis.
M. Filippo Corsini *Est Corsina domus non vno interprete Iuri?*
Insignis; doctique oxtant responsa Philippi.
Sed quis præstringet breuibus tot nomina verbis,
Quæ sunt in pretio? spatijs exclusus iniquis
Prætereo, quorum durabit fama perennis.
Verum age nunc medica referamus Apollinis arte
Egregios,

Egregios, quos pulchra tulit Florentia ciues.
Ante omnes Trusianus adest, Valoria proles, M. Trusiano Valori.
Qui veteres quicquid medici scripsere Pelasgi
Exponit, miro prestringens omnia nexu:
Florentes postquam Medicinæ tradidit annos,
Fortis athleta Dei senior secessit in antrum
Carthusium, vt partem meliorem redderet astris.
Nec dubitem cunctis Dinum compone Graijs, M. Dino del Garbo.
Cui Garbo cognomen erat; nec filius vlli
Doctrina ingenioque minor Thomasus habetur. Tõmaso del Garb.
Et quoque Thadæi celeberrima fama; nec alter Taddeo Medico.
Forsitan in medica reperitur ditior arte.
Quid Paulum memorem? terram qui norat, & astra, Paolo del Garb.
Qui Perspectiuæ libros descripsit, & arte
Egregius medica multos à morte reduxit.
Niccolus explicuit Medicinæ grande volumen. Niccolò Medico,
Nec minor Euclide est Albertus: vincit & ipsum Leon Batista Alberti.
Vitruuium: quisquis celsas attollere moles
Affectat, nostri relegat monumenta Baptistæ.
Clarus, & astronomus Guido de stirpe Bonatti. Guido Bonatti.
Paulus, & astronomus; Paulus geometer, & idem Paolo Astrologo, e Geometra.
Philosophus; nouitque omnes doctissimus artes.
Vincit arithmeticis Nilum Florentia chartis;
Assyriæque caput Babylon iam cessit Hetruscis.
Thuscus ab extremo numerorum Gange figuras
Accepit, velox qui computat omnia signis.

Quisquis Arithmetricæ rationem discere, & artem
Benedetto Arimetico *Vult, Benedicte, tuos libros, chartasque reuoluat,*
Possit vt exiguis numeris comprendere arenam
Littoris, & fluctus omnes numerare marinos.
Pythagorea domus Thuscam migrauit in vrbem:
Hanc primum tenero ediscit sub flore iuuentus,
Innatamque putes Tyrrhenis cælitus artem.
Sed iam festinat maiora ad carmina Phœbus.
Fert animus numerare viros, quos gloria Martis
Sustulit in cœlum, Syllana ex stirpe creatos.
Vt fuit Assaracæ prolis Mauortius heros
Auctor, & æternam fundauit Romulus vrbem:
Sic imitata suos generosa propago parentes,
Felici posuit florentes omine muros,
Cum Mars ætherei peragraret culmina cæli.
Nec procul à primis erexit mœnibus ædem
Chiesa di S.Gio: Batis. già Tēpio di Marte. *Mauorti, quæ post cessit sacrata Ioanni.*
Magnus amor patriæ, libertatisque cupido,
Et belli virtus, paruoque assueta iuuentus
Syllanam incolumem tantis terroribus vrbem
Seruauit, Latium raperet dum Barbarus hostis,
Multa sed ad seros non peruenere nepotes
Nomina, quæ fuso laudem peperere cruore:
Tanta fuit prisci proauorum inscitia secli.
Farinata Vberti. *At quis magnanimum Farinatam nescit Vbertum,*
Nulli consilio, & belli virtute secundum:

Qui

Qui licet in patriam Manfredi verterit arma,
Teuthonicasque acies vrbi direxerit exul,
Auspicio cuius violentior Arbia fluxit Rotta di Monte aperto.
Sanguine Syllano, casuram interritus vrbem
Ille tamen solus crudeli extorsit ab hoste.
Tresque Geraldina fratres de gente vetusta Giraldi fratelli.
Heu dulci patria pulsi ciuilibus armis,
Terrarum extremos profugi petiere Britannos.
Sed stat nulla diu virtus incognita: postquam
Rex, belli expertos Thuscos cognouit, & astum,
Tradidit his regimen Martis, rerumque magistros
Præfecit, quorum deuicta Hybernia ductu est.
Illos occiduis dominos Rex fecit in oris
Mauritij: fratrum durant huc vsque nepotes. Mauricio.
Cum vero in populum temeraria cæpta Senensem,
Inuitis Patribus, plebs Florentina moueret,
Magnanimi ah frustra renuit sententia Cæsi,
Cum capitale foret diris obsistere cæptis.
Aldobrandus eques, qui quondam fuderat hostem, Aldobrando Cauateri.
Insanam prudens plebem retrahebat ab armis.
Quis rabidi poterit populi sedare furorem?
Duxit & insignes crudeli ex hoste triumphos.
Gloria Folcorum Federicus, & impiger Vgo Federigo, Vgo, e
Pannonij Regis turmas ductauit equestres:
Pluraque Turcarum cæpit castella Monaldus. Monaldo Folchi.
Circulus hostiles disrupit Verius alas, Vieri Cerchi.

Dulciaq;

Corso Donati.
Dulciaque obiecit lethali pignora Marti:
Donatusque ferox transuerso milite Cursus
Multa Gebellinæ contriuit millia pubis.

Niccolò Acciaiuoli fondò la Certosa.
Acciarole, tuas laudes quæ nesciet ætas?
Imperio cuius turmas Rex credidit omnes.
Parthenopes, Danaumque arces, veteresque Mycenas
Rexisti, & patrijs non longe à mœnibus ædes
Templaque Certosæ miræ spectacula molis,
Fundastique tuæ pietatis signa perennis.

Giannozo Saluiati.
Saluiatumque decus Cyprias Iannoctius oras
Rexit; adhuc de stirpe nepos ditissimus illic
Iugera magna soli, multas quoque possidet arces.

Esaù Buõdelmonte. Gino Capponi.
Quin Bondelmontes Esaus dux rexit Achæos.
Qualis belligeri fuerit prudentia Gini,
Testantur captæ Tyrrheno in littore Pisæ:
Filius haud impar bellorum laude parenti

Neri Capponi.
Insignis Nerius, magnorum fama Caponum
Bebryacas turmas deleuit Marte secundo:
Est quoque Syllanus materno sanguine ciuis

Federigo Duca di Vrbino.
Vrbini princeps Federicus gloria Martis.
At Medicum proles belloque togaque canenda est:
Diuitijs Crassos æquans, grauitate Catones,
Relligione Numam: Fabio nec cautio maior,

Cosimo Medici. Saluestro Medici.
Quam fuerit velox rerum prudentia Cosmo:
Impiger obsessam Medices Siluester in arcem
Irruit, & sæuos à muris reppulit hostes.

Nunc

Nunc age magnanimi dic inclyta gesta Philippi, Filippo Scolari.
Dic mihi, Musa, ducis pugnas, clarosque triumphos;
Qui Marios, Syllamque æquat, magnosque Camillos.
Terdecies victor collatis æquore signis
Pannonio innumeras peditumque, equitumq; cateruas,
Sarmaticasque acies, Turcarumque agmina fregit;
Maumettique luem longe disiecit ab Istro:
Cuius Hyperborei trepidant, Dacique feroces
Nomen adhuc: horrentque iterum tentare periclum.
Post mortem, tanquam viuentem, barbarus hostis
Horrebat; tantum terrebat fama Philippi.
Cautior hoc nullus, nec fortunatior alter
Extitit: huius enim meruit Victoria castris,
Et nusquam sorti felici industria cessit.
Doctrina, & patriæ insignis pietate Iohannes Giouanni Ricci.
Riccius, hostili extinctus legatus in arce est:
Quod contra dirum pro libertate tyrannum
Syllanum hortatus fuerat capere arma Senatum.
A teneris annis olim Tyrrhena iuuentus
Ferre niuem, & glaciem, & sub dio carpere somnos
Sueuerat impubes malas, & casside cunas
Vrgebat: tunc creuit honos, & fama leonis
Syllani: tunc casta Venus, tunc sobria mensa:
Pellibus inuersis patrio de rure Lacenæ
Vestis erat. non externis aduecta Britannis
Lana erat in pretio; non concha, aut coccus in vsu:

Tales

Tales tunc felix habuit Florentia mores:
Fœdere coniunctis mansit fida, hostibus acris.
Vnum de multis præstringam exemplar auorum.
Cum Maumetanas acies Balearibus vndis
Pelleret Alpheus populus, Syllanus ab hoste
Lucensi ereptam Pisanis reddidit vrbem.
Florentinus eques sociæ pro mœnibus vrbis
Stabat sub diuo, nec portam intrabat amicam:
Immemor edicti Pisas penetrauerat vnus,
Corripitur subito, quanquam prohibente senatu
Pisano, & ramis suspenditur arboris altæ.
Ast vbi creuit amor nummi, solertia creuit.
Segnitiem, crebris exhausta pecunia bellis,
Et cunctis innatus amor, prohibebat, habendi:
Impiger hinc omnis Thuscus discurrit in oras;
Ingenio, non fraude potens, mercator eoas
Occiduis merces, Thuscasque exportat eois.
Creuere hinc census, & rerum copia maior:
Solertem, & vigilem nunquam fortuna fefellit.
Florida sic facta est longe Florentia rerum,
Et fausto verum sortita est omine nomen,
Giglio bianco insegna di Firenze. *Candidaque imposuit Syllanis lilia signis,*
Erexitque crucis populus vexilla rubentis,
Croce rossa insegna del popolo Florent. *Qua genus humanum est æterna à morte redemptum,*
Quam timet horrendi Styx formidabilis Orci.
Bellua nec caueis solum nutritur Hetruscis

Hor-

Horrida, quin portis torui ſtant ſigna Leonis, Lione ſegno di Firenze.
Cætera cui tanquam parent animalia Regi.
Præterea, primo qui Chriſto proximus hæret
In ſolio, quo non hominum præſtantior alter, S.Gio: Batiſta eletto per patrone de' Fiorentini.
Teſte Deo, maiorque fuit, coluere Iohannem,
Æternæque vbi magnum elegere patronum:
Cuius feſta dies populis quoque ſacra prophanis,
Perque oras omnes miro celebratur honore.
Publica libertas, modo viuat criminis expers,
Sub tanto ſemper ſtabit ſecura patrono.
Quid tibi Cecropiæ Syllanos Palladis arte
Egregios memorem? Ioctus reuocauit ab Orco Giotto pittore.
Picturam. Gaddus tribuit ſua nomina proli
Clarus vt æterno Fabius cognomine Pictor: Gaddo Gaddi pittore.
Extant plura huius templa exornata figuris.
Spirantes tabulas tanta nunc arte Philippus Filippo.
Excolit, vt Cous rediiſſe putetur Apelles;
Graiorum nullo inferior, nulloque Latino:
Et forſan ſuperat Leonardus Vincius omnes; Lionardo da Vinci pittore.
Tollere de tabula dextram ſed neſcit, & inſtar
Protogenis multis vix vnam perficit annis.
At contra celeri pingendi gloria dextra
Reddidit inſignes Ghirlando nomine fratres. Grillãdai pittori.
Nec Zeuxi inferior pictura Sander habetur, Sãdro del Grillandaio.
Ille licet volucres pictis deluſerit vuis.
Nec Pulli fratres ornandi laude minore. Pollaiuoli pittori.

Cla-

Antonio forditore. *Clarior at fuso longe est Antonius ære.*

Ghetardo Musaico introdotto da' Grillādai in Firenze. *Multiplici ingenio pictor Gerardus, & idem*
Primus Hetruscorum docuit fabricare recocto
De vitro, viuisque animare Asarota figuris.

Verrochio pittore. *Nec tibi Lysippe est Thuscus Verrochius impar,*
A quo quicquid habent pictores, fonte biberunt:
Discipulos pene edocuit Verrochius omnes,
Quorum nunc volitat Tyrrhena per oppida nomen.

Pietro Perugino pittore. *Tu quoque Apelleos nosti Perusine colores*
Fingere, & in tabulis viuos ostendere vultus.
Spiret ebur Phidiæ, pariterque loquentia saxa,
Si tamen Hetrusci cernas spirantia signa

Donato, ò Donatello scultore. *Donati, cui des, ignores præmia palmæ.*

Desiderio da Settig. scultore. *Praxiteli Desiderius non cedit: at illum*
Improba florentem ab primis mors abstulit annis.

Spirantes postes, orbis spectacula rara,
Quæ sunt angelici circum delubra Iohannis,

Lorenzo Ghiberti scultore delle porte di bronzo di San Giouāni. *Nemo satis spectare potest; ex ære rigenti*
Syllani sculptoris opus; veterumq; Pelasgum
Ad Florentinos fingendi gloria cessit.
Virginei cernas si saxa Ligustica templi
Et varie pulchro depicta emblemata nexu,
Iam Mausolei poteris meminisse sepulchri,
Signaq; marmoreæ stupidus miraberis arcis.

Filippo Brunelleschi Architett. della Cupola. *Nunquid dædalea mirabilis arte Philippus;*
Cuius tam vastus templi supra æthera fornix

Surgit

Surgit opus: quod iure potes super omnia ferre,
Si septem vel plura licet miracula ponas?
Quisquis florentem accedit peregrinus in vrbem,
Marmoreas ædes, & templa minantia cælo
Suspicit attonitus: toto formosius orbe
Esse nihil iurat. quid lata palatia dicam?
Quid colle in læuo surgentem ad sidera molem
Quadrato ex saxo, totam quæ despicit vrbem?
Quid memorem stratasque vias, lateque patentes,
Vt nunquam in pluuia cœnum, nec puluis in æstu
Tardet iter? sordet nunquam deformis aluta.
Quid delubra canam, sublimibus alta columnis,
Spirituæque ædis molem, & Laurentia templa,
Quæ Medices fecere pij; & cœnobia Marci,
Musarum sedes? vbi tot congesta librorum
Millia, quæ Graij, & sacri scripsere Quirites;
Diuinæ vt merito doctrinæ archiuia credas:
Vrbis & in medio magnis nunc regia saxis
Fit moles; Strozæ monumenta æterna Philippi.
Quid referam magni miranda palatia Cosmæ?
Quid tibi quatternos tam grandi fornice pontes,
Qua mediam labens vrbem secat Arnus, & vndam
Egerit in pelagus Tyrrhenum? pulchior vrbe est,
Quæ circum late saxis constructa decoris
Villa nitet: duplici caperent vix mœnia gyro.
Quid si Montuguas Saxetti videris ædes,
Regis opus credes. Medicum quid tecta superba (Car-

Bellezza di Firẽze.

Tẽpio di S. Spirito, e di S. Lorenzo Architett. del Brunelleschi.

Conuento di S. Marco da' Medici.

Palazzo di Filippo Strozzi.

Palazzo de' Medici Via larga.

Quattro Ponti del fiume Arno.

Montughi Villa.

Careggi Villa. *Carregij, & Trebij: Fesulana aut condita rupe*
Commemorem? iures Luculli tecta superba:
Caiano Villa. *Quæque sine exemplo Caiana palatia Laurens*
Ædificat, quorum scandet fastigia, tanquam
Per planum iret eques, partesque equitabit in omnes.
Ville di Sesto. *Imperfecta tamen nunc sunt Laurente perempto.*
Quidue larem Sexti dicam, villasque nitentes?
Credideris Baias, & amœni littoris oras.
Olim cum rerum domini erexere Quirites
Littoreas arces, & balnea nixa columnis
Mænalijs; quorum vestigia rapta supersunt.
Nec minor est villis præculti gloria ruris.
Quid tibi Palladios, qua nulla feracior ora est,
Enarrem fœtus? nec cedunt Thusca Phalernis
Bontà del vino detto trebbiano. *Vina: nec æquiparant Trebianum Aruisia nectar.*
Nec stomacho, mentiq; nocent: cum vina vetantur
Poscenti, hoc medicus nunquam interdiceret ægro.
Tanta nec est alibi diuersi copia pomi;
Nec tribuit tantum hoc placidi indulgentia cæli,
Adiuuit quantum solertis cura coloni,
Et sterilem terram superans industria duri
Agricolæ: tenues colles, qui mœnibus hærent,
Dum colit assidue purgando sordibus vrbem,
Fœcundos, quales habuit Phæacius hortos
Alcinous, fecit. rigidæ nec tempore brumæ
Lactucæ desunt, & olentis copia mentæ.
At procul in latis Ceres est lætissima campis:

Gargara nec Thuscas superant granaria messes.
Hoc quoque nostrorum cauit prudentia solers,
Improba ne rerum penuria tentet egenos:
Exsuperat pleno si cornu vberrimus annus,
Frumenta effossa seruant durantia terra.
Quam bene Romulei muros posuere parentes,
Rarus vt autumno sit morbus, & ambiat aer
Limpidus. hic dulces fontes, puteosque perennes
Ædibus inuenies cunctis, vndamque salubrem:
Quippe absunt crassæ nebulæ, ventique nocentes:
Nec glacialis hyems hic est, nec torridus æstus.
Hinc reor ingenij causas, & corpora sana
Produci. quodcunque volunt feliciter audent.
Temporibus nostris Medicis solertia vaccas
Externis oris Caiana in pascua duxit:
Plurimus hinc pinguis defertur caseus vrbem
In nostram, & teneros vitulos, & ab vbere raptos Cascine del Poggio a Caiano introdotte da Cosimo il vecchio.
Vel gelida in bruma portant ad Thusca macella:
Aggereque immenso cinxit florentia prata
Prouida magnanimi Medicis prudentia Cosmi;
Ne teneras herbas vicinus subruat Vmbro.
Hoc quoq; Pisano Laurens tentauit in agro;
Sed mors, & casus Medicum vetuere sinistri.
Successu nulli durat fortuna secundo:
Spes nulli in rebus secli ponenda caducis.
Hactenus. at forsan melius reticere fuisset
Quam dixisse parum tantæ de laudibus vrbis.

VGOLINI VERINI
POETAE FLORENTINI
De illuſtratione Vrbis FLORENTIÆ.

LIBER TERTIVS.

AT poſtquam egregias dotes, & ruris, & vrbis
Præſtrinxi, & volucri tetigi compendia curſu,
Quot, quantoſque viros vrbs Florentina creauit
Inſignes armis, doctrina, & Pallados arte;
Nunc reſtant ſoboles, antiquaque nomina patrum
Illuſtranda mihi, & ſeclis donanda futuris.
Hoc ſolæ nobis poſſunt memorare Camœnæ,
(Omnia quippe æui labentia tempora norunt)
Carmineque æterno, quas inuidioſa vetuſtas
Eripuit, vita poſſunt donare ſecunda
Magnanimas proles Syllanæ gentis, & vnde,
Quoue Fluentinas petierunt tempore ſedes,
Quæue antiqua magis ſtirps, ac incertior author.
Ex Apennino, celſaque ex arce Mugelli
Medici. *Nobilitas Medicum Thuſcam deſcendit in vrbem,*
Romuleis poſtquam Carlus recidiua colonis
Mœnia reſtituit, longe ſupereminet omnes Di-

Diuitijs, populique diu tractauit habenas.
Cosmus auus, clarusq; nepos Laurentius ex hac Cosimo, e Lorenzo Medici.
Progenie nati fama super æthera noti.
Est qui Bebryaca Medices testetur ab vrbe
Venisse, & Toscam sobolem delesse superbam Allegoria al nome, e insegna della famiglia de' Medici.
Asserta, hinc Medicis meruit cognomen habere,
Quod medicus tosci fuerit; sic ore venenum
Dixerunt patrio; factique insignia portet
Senis in globulis flauentem sanguine peltam.
Martia Lucanis peperit generosa Capones. Capponi.
Sedibus antiquis, vbi sint monumenta priorum
Signa sui generis, cristatum marmora gallum
Ostendunt, opibus clara, & præstantior armis;
Progenies alto celebrari digna cothurno.
Quinetiam ex isto, vt fertur, Victoria pubes Vettori.
Clara toga, & bello deduxit stemmate ramos.
At malunt alij vicinis montibus ortos,
E Gangalandis ducibus cunabula prima
Traxisse, & crebræ sumpsisse vocabula palmæ.
Antiqua, & pollens opibus Soderina propago, Soderini.
Egregijsque ornata viris. insignia gentis
Sunt, ramosa, suæ, viuacis cornua cerui.
A Gangalandis ducibus profluxit origo:
Exaltata domus supra omnes tempore nostro.
Perpetuus princeps Petrus Soderinus Hetrusci Pier Soderini Gōfaloniere a vita.
Imperij electus, decreto tractat habenas

Germani, insignes multis virtutibus eius:
Francesco Soderini Cardinal. *Cardineo frater clarus Franciscus honore,*
Exemplar Cleri doctrina, & moribus extat.
Vberti. *Vbertumque genus multis memorabile pugnis*
Extitit, & quanuis Guelphorum acerrimus hostis
Semper, & inuisæ plebi contrarius esset,
Farinata Vberti. *Voce tamen gladioque suo Farinata ruentem*
Seruauit patriam. primi coluere Mugellum;
Nimbosisque altas posuere in montibus arces;
Vbertumque genus genti præfecit Hetruscæ
Ottone primo Imperatore. *Primus Otho. hinc partes feri tenuere nepotes*
Cæsareas. hinc Pontifices odere superbi.
Nunc pene extincta est. sic nulla superbia durat.
Bardi, Gualterotti, e Larioni *Inclyta Bardorum Ligurum descendit ab oris*
Gens opibus quondam pollens, nullique secunda,
A se prælongo tribuit cognomina cliuo.
Soldanieri. *Nobilitate omnes stirps Soldaneria vicit,*
Romanis veniens ab auis: nunc funditus illa
Extincta est, quorum bustis, vt fertur, in altis
Stabat equus stratus phaleris ex ære rigenti:
In cuius dorso residens gentile cadauer
Antiquæ sobolis fastum monstrabat inanem.
Pyramidum cedat tumulis insania nostris.
Mannelli. *Est quoque Mannellus, Romæ Manilia proles,*
Antiquæ sobolis, minor alto è sanguine creta,
Vnde ferunt dictam, si dignum est credere famæ.

Ad

Ad Veterem pontem in ripa stat turris vtraque,
Mannellæ monumenta domus, transire viator
Qua solitus quondam fuerat. prope mœnia nullus
Pons erat. hunc quæstum tradunt habuisse priores.
Inter patritios Romani sanguinis Vgos Vghi.
Fama refert, spretis Fesulis, & monte relicto
Vicino, primos posuerunt æquore muros,
Tunc quoq; Lambertus Romanæ stirpis alumnus, Lanberti.
A quo nomen habet soboles antiqua, petiuit
Tecta Fluentinæ vix tunc surgentia gentis.
Inter enim primas arces vrbis Fijoannes Fiegiouanni.
Fundauere domos, simul & Fighinelda propago, Fighineldi.
Syllanique vna sedem posuere Fipetri, Filiperti.
Romanumq; genus Firidolphi, Alberigaq; proles: Firidolfi. Alberighi
Multaque preterea Troianæ semina gentis
Quæ ferus attriuit Totilas à stirpibus imis, Totila.
Qui Florentinam vastauit cædibus vrbem;
Tercentum æthereas inter noua mœnia turres,
Ac quadraginta Romano à stemmate proles
Scriptores retulere graues: sed pauca supersunt
Patritiæ gentis vestigia. conterit æuum
Omnia, paulatim labens. De sanguine Bellæ DellaBella. Gian della Bella.
Magnanimi tantum restat prudentia Iani:
Quem contra sæuos pro libertate tyrannos
Audentem vani plebis liquere fauores.
Iam cecidit quisquis credit popularibus auris.

Guiscardo. *Teque suos inter Guiscarde Bononia ciues*
Annumerat; nec te carum inficiatur alumnum,
Guicciardini. *Qui tibi, Guicciardine, pater fuit; vnde nepotes*
Nomen, & aereo sumpserunt cornua signo;
Quanquam alij primas sedes à flumine Pesæ,
Ac Popiana trahant veteres castella colonos,
Nobilis & prisca est, longeque potentia durat.
Albizzi. *Præsertim nostra raro hoc contingit in vrbe.*
Albitios fama est Arrheti ex vrbe profectos.
Alessádri. *Stemmate diuiso genus Allexandria proles*
Traxit, & ex vno profluxit vterque parente:
Vtraque nobilitas clara est belloque, togaque.
Donati. *At Donata domus longe fortissima bello est,*
M. Corsó. *Belliger hinc Cursus, Syllani gloria Martis,*
Cerchi. *Romanos attingit auos. & Circula proles*
Ad Florentinas sedes, Acone relicto
Descendit, mediaque domos construxit in vrbe,
Insignis bello, & culti ditissima ruris.
Canigani. *Canisius proauos Fesulanæ stirpis alumnos*
Paganelli *Annumerat, mixtumque genus Paganella propago*
Nobilitatis habet non plenæ cornua Lunæ.
Hoc insigne ferunt Fesulis portasse senatum.
Pulci. *Pulcia, Gallorum soboles, descendit in vrbem,*
Clara quidem bello, sacris nec inhospita Musis:
Côt'Vgo, e Marchese di Toscana, fondò 7. Badie. *Huic sua signa dedit Rector Germanicus Vgo,*
Templa Deo septem Thuscis qui condidit oris.

D 3 *Romu-*

Romulæus sanguis primi nouus incola muri
Perutius fertur, primæque in limine portæ Peruzzi.
Sunt monumenta domus; & moles ardua restat
Castelli in morem. nec non Catelinia proles, Catelini, oggi da Castiglione.
Scipiadum semen, Fesulis descendit ab altis.
Ormannos simul & Grecos, clarosque Philippos, Ormanni. Greci. Filippi.
Illustresque refert Romana à stirpe Vitellos, Vitelli.
Ardingos etiam Syllano ex semine cretos. Ardinghi.
Rumor ait pariter, Sannellæ est nobile germen. Del Sanella.
Quin Importunus Fesulana à rupe colonus Inportuni
In nostrum descendit agrum: profluxit eadem
Diuitijs quondam pollens ex stirpe Macignus; Macighi.
Cum quibus Infangatus erat; veteresque Baruci, Infangati. Barucci.
Et Caposacca domus primi fuit incola muri, Capósacchi.
Æneadum sanguis, media construxit in vrbe
Æthereas turres, sobolis monumenta superbæ.
Horum si quæras vestigia, pauca supersunt.
Sic res humanæ durant, & mobile saxum
Irrequieta gradu celeri Rhamnusia vertit.
Prisca Bonimontis soboles, Scolarius idem Buondelmenti.
Sangui, & ex vno descendit vterque parente. Scolari.
Cum peteret Thuscas virgo Saluctia sedes,
Semine regali geminos enixa resedit:
Vnde genus clarum gemini traxere nepotes,
Liquerunt castella Greuis; molesque paternas,
Vrbis & in medio veteres posuere penates,

Vipereaque tribu (sed tunc sine nomine vicus,
Nec tunc vrbis erat locus is) coluere, domosque
Erexere nouas vicini ad fluminis vndas.
Esau Duca de Greci. *Esaus ex isto perhibetur sanguine cretus:*
Cuius ob egregios mores Regina Pelasgum,
Coniuge defuncto hunc iunctum sibi fœdere tedæ
Assumpsit, populumque diu dux rexit Achæum.
Giandonati. *Iandonata domus primis est orta colonis,*
Vgonisque ducis tenuit memorabile signum.
Elisei. *Troianos Elisæus auos, Romamque parentem*
Ostendit; murosque vrbis fundauit & arces.
Ferrãtini. *Et Ferrantinus Romæ se dicit alumnum:*
Tres quoque venerunt proles sub Othone secundo;
Idem sanguis erat, dispar nec originis author;
Corbizzi. Altouiti. *Corbicus, & Thusci decus Altouita leonis:*
Squarcialupi. *Quique sua dextra fregit rabida ora Luporum,*
Vnde insigne lupi, nomenque accepit ab illo:
Minerbetti. *Clara Mineruettum soboles huc venit ab vrbe*
Capponi. *Lucana, quando prisci venere Capones.*
Caualcanti. *Vos Caualcantes Germanis Regibus ortos*
Fama canit, gelido Scythicus cum miles ab axe
In nostra erupit Geticis confinia telis:
Quanquam alij referunt Fesulis venisse subactis.
M. Guido. *Stirps, claris ornata viris, doctoque poeta,*
Insignis viuet, nulloque abolebitur æuo.
Corbinelli. *Corbinella domus, simul & Biliotta propago,*
Biliotti. *Vtraque*

(Vtraque Lucana de nobilitate putatur)
In nostram venere vrbem sub Othone secundo,
Quando Mineruetti, & clari venere Capones. Minerbetti. Capponi.
At Corbinellos, quorum est argentea Cerua Corbinelli.
Insigne, externo Gallorum à semine cretos,
Parrhisiosque putant, quoniam cognomine tali
Ornata, & nomen stirps hæc accepit vtrumque.
Atque huius de stirpe, simul cum Consule Gino, Gino Capponi.
Prætor Syllano expugnauit milite Pisas.
At Biliotta prius Lucæ Volpella vocata est: Biliotti.
Gestat adhuc rubræ soboles insignia vulpis.
Est antiqua domus, nomen sortita Leonis; Lioni.
Quippe ex ore feri mater generosa leonis
Eripuit, mirante fera, puerumque retraxit:
Vnicus huic matri fuerat, post fata parentis
Ortus, & ex illo nomen traxere nepotes.
Pannonijs illustris eques migrauit ab oris
Rossus, in Hetruscas traheret cum barbarus arces
Siluicolam pubem, & genus exitiale Gothorum:
Pars tamen egregiæ sobolis prope flumina Parmæ
Sedit, adhuc clarum, & Lombarda per oppida, Rossi. Rossi.
Quis Tosam ignorat Romano ex sanguine cretam, Della Tosa Tosinghi, Bisdomini, e Cortigiani.
Et consanguineos simili de stirpe Tosingos?
Bisdominusque ferox prisca de gente Quiritum est.
Hi, quoniam sacram Syllani Antistitis ædem
Defendere armis, meruerunt esse patroni.

Quin

Quin & vicini Fesulano è vertice montis
Venit sanguineis notus bellator in armis
Adimari, *Adimar; vnde genus clari duxere nepotes;*
Cum Longobardos victor Pipinius heros
Diruit, & nostram maiorem reddidit vrbem:
In multos ramos mutato nomine proles
Scinditur, & plures complexa nepotibus vrbes.
Trotti. *Ex hac illustris profluxit Trotta propago;*
Qua nunc attollit se se Allexandria pubes,
Armipotens genus, & sacris memorabile chartis.
Tornabuoni, Popoleschi, e Giachinotti. *Tornabone tuos nimbosa Gebenna parentes*
Huc misit; generisque tui Populesca propago est.
Principium ex vno permixtum stemmate sumpsit.
Diuitijs ambo insignes, opibusque potentes.
Tornaquinci. *Permixta est ipsis, & Tornaquincia mater.*
A Fesulis quondam descendens clara propago,
DelBene. *A Benio traxere Benes de nomine nomen:*
Qui magni Ottonis miles calcaribus aureis
Ornari meruit: donatus pinguibus aruis
Peretulæ, Alpinus quæ propter labitur Arnus
Agli. Frescobaldi. *Allia progenies, & Frescobalda propago*
Germanis oriunda viris, consedit Hetruscis
Collibus; & moles altas erexit, & extant
Relliquiæ. quid non longi consumitis anni?
Vtraque nobilitas plebi contraria mansit.
Forsitan externas, lector, mirabere proles,
Fictaque

Fictaque vaniloqui credes mendacia vatis:
Sin Florentinos mores, & tempora prisca
Oenotriæ inquiras, me dices vera loquutum.
Postquam Cæsareos amisit Gallia fasces,
Quos tenuit centum sanguis Pipinius annos,
Ausonios Augustus Otho, veteresque Quirites
Rexit, in Italiam Rheni venere coloni,
Germanique duces, capti regionis amœnæ
Illecebris, patriæ horrentes spreuere pruinas,
Tyrrhenumque Arnum Rheno coluere relicto:
A quibus innumeræ traxerunt nomina proles.
Præsertimque nouis Florentia ciuibus aucta est: Origine delle Guerre ciuili.
Vnde Gebellinæ, & Guelphæ discordia cladis
Affixit totiens bellis ciuilibus vrbem.
Forsitan ambiguus multis est prolibus error,
Quod noua deletæ soblis sibi nomina sumit
Progenies, miscetque alieno in stemmate ramos.
Plurima sed nostro proles descendit ab agro;
Nomen adhuc retinens Castelli ruris auitum,
Cui tribuit largus maturos census honores, Bordoni.
Ingenijque dedit solers industria laudem. dell'Antella, ò Antellesi.
In pretio Bordona fuit Germanica proles;
Nunc iacet in tenebris, sine nomine tristis, & exul. M. Lâberto dell'Antella primo inuentore di battere moneta d'oro in Firenze.
Antellæ clarum genus est de rure propinquo
Lambertus, ciuis de stirpe numismata primus
Aurea percussit. Magalotta est prisca propago;
Magalotti

Nec

Nec sine honore fuit, primæque haud indiga sortis.
Mancini. *Mancinusque attingis auos de sanguine Romæ.*
Gherardini. *Clara Gherardina domus est: hæc plurima quondam*
Castella incoluit fœcundis collibus Elsæ:
Gherardini dell'Ibernia sono i medesimi di Firenze. *Insignisque toga, sed enim præstantior armis*
Floruit. huius adhuc veneratur Hybernia nomen.
Quid Castellanam Romano è sanguine pubem
Castellani. *Progenitam, referam? & clarum te, Lotte, veneno,*
Lotto Castellani. *Cum magica horrendus Beronicis spiritus arte*
Æneadas mouit dira ad spectacula ciues.
Non hi Faunigenæ superis de rupibus Arni,
Vt multi rentur, veteres duxere parentes.
Saxoneque egregium cognomen ab hoste perempto,
Saxoniam domuit, cum pubem Celticus Hector,
Saffetti. *Saxetum traxisse genus, serosque nepotes*
Inde ferunt ortos, famæ si credere dignum est.
Elsa ferax olei, frugumque vberrima tellus,
Ridolfi di Piazza. *Egregias insignes genuit pietate Ridolphos,*
Dilectosque vrbi, quorum Laurentius omni
Laude fuit clarus, vitæque exemplar honestæ.
Ridolfi di Ponte. *Sunt alij insignes etiam virtute Ridolphi*
Spirituæ classis, ripam prope fluminis Arni.
Clara Sophocleo stirps est memoranda cothurno
Corsini. *Corsinæ sobolis, nulli virtute secunda;*
Bonitio nostram de vertice venit in vrbem:
Quæ rubeos apices, niueæque insignia mitræ,

Atque

Atque vrbis ſummos cumulos accepit honorum.
Azarola domus grandi referenda camœna Acciaiuoli.
Brixenſes attingit auos, fortiſque metalli
Nomen habet: chalybem patrio ſic ore vocamus.
Omnibus hæc laudis titulis clariſſima fulget.
Cadmeas rexit Mauortia mœnia Thebas,
Cecropiaſque arces tenuit, bimaremque Corinthum:
Huic quoque Parthenopes tribuit Ludouicus habenas.
Carthuſij huius opus moles pulcherrima templi Certoſa.
Egregijs ornata viris, domus hoſpita Muſis.
Saluiatum ſoboles Capoſacca ex ſtirpe creata eſt, Saluiati, e Caponſachi. Magalotti
Vtatur quamuis ſigno Magalottus eodem,
Qui colit Eugobium, non huius originis author:
Diuitijs, & honore potens hæc proxima primæ eſt.
Huius, & Andreas generoſo è ſemine cretus
Hoſtilem intrauit paleæ ſub faſcibus vrbem.
Tantus amor pacis, libertatiſque cupido eſt.
Egregios mores doctrina ornarat, vt alter
Tempeſtate ſua ciuis non doctior eſſet.
Quin etiam Cyprias hæc proles rexerat arces.
Qualis Spinorum fuerit fortuna, ſecundos Spini.
Vrbis quæ iuxta ſunt alta palatia muros
Teſtantur, genus antiquum, Romana propago,
Patritius ſanguis noſtram migrauit in vrbem,
Feralem poſtquam Totilam, & genus omne Gothorum
Sub Narſete duce extinxit Byzantius heros.

Quos

Pulichi, Iulli, e Abati. *Quos inter Bosticus erat: tum Pillus, & Abbas,*
A quibus insignes traxerunt nomina proles.
Pistorium accipitrem dedit annua dona vetustis
Mazzinghi. *Mazinghis; ciuesque suos ab origine credit.*
Hos sub Othone tamen Thuscis Germania misit.
Bonbeni. *Venit, & externis Rheni Bombenus ab vndis:*
Ast ego quem norim, nemo est de stirpe superstes:
Seruat adhuc fornix illius nomina prolis,
Numinis in Trini sacra quæ visitur æde.
Ne mirere nouas, Lector, consurgere proles
Augerique opibus: contra, decrescere priscas;
Et motu assiduo Syllani iura leonis
Quassari. semperque aliquid nouitatis in vrbe est.
Stat tamen incolumis maiestas publica: causa est,
Causa, perche i Fiorentini siano begl'ingegni. *Præclaris quoniam ingeniis Florentia fauit;*
Festinosque libens virtuti impendit honores:
Ex quo si linguæ vitæque industria maior
Concessa est cuiquam, nostram demigrat in vrbem,
Vt magis eniteat virtus vbi præmia prompta;
Æquarique sibi fert ægre prisca colonos
Nobilitas, oriturque trucis discordia belli;
Fitque minor census; patrimoniaque hausta tributis
Reddunt attonitum, qui stemmate fulget auito.
Contra autem solers, & cedere nescius, instat
Fortunæ, summosque animo molitur honores.
Vrbs si qua est, ex quo vberior plerumque colonum
Imbellem

Imbellem ignauumque facit: Florentia ciuem
Solertem reddit, residem pigrumque repellit:
Laudatur merito primi bene prouida Regis,
Quæ sterilem mutare locum sapientia quondam Ciro Re de' Persi.
Noluit, imbelles faceret ne copia rerum.
At Veneti admittunt nullos ad præmia ciues
Præter Patritios: alijs spes omnis adempta est;
Vel Fabium, aut ipsos superent virtute Catones.
Nobilibus solis vrbis tribuuntur honores;
Vnde fit vt raro ingenijs Respublica claris
Floreat; & merito est inuisa superbia cunctis.
Sunt Veneti vnanimes in libertate; manentque
A primo Rectore vrbis sic mille per annos.
Sed cæptum repetamus opus. Vos pandite, Musæ,
Progenies, priscasque domos, quas longa vetustas
Obruit, & veteres nobis memorate parentes.
Sunt multæ insignes diuiso stemmate proles,
Ex vno quanquam traxerunt fonte penates,
Quod multis nostræ de causis obtigit vrbi.
Iampridem Benetina domus submersa profundo est; Benetini, ò Manetti.
Ex hac egregius multa virtute Manettus
Ortus longa suæ tribuit cognomina genti:
Ingenijs per se celebrem Iannotius vnus Giãnozzo Manetti.
Longius illustrem Romana per oppida fecit.
Mozorum prisca pauci de stirpe supersunt, Mozi.
Arca sola tenet nomen vicina fluenti.

Deleuit

Neri Abaci mette fuoco in Firenze. Chiaramótesi, Malpigli, Brãchini, Toschi. Galigari.

Deleuit multas soboles Abbatius ignis,
Imo euertit opes: Clarmontensesque vetustos,
Malpilique domos, Branchinaque tecta cremauit:
Toscus & absumptus: perijt Galigaria pubes.
Vrbis & in medio triduum Vulcania totum
Desæuit pestis; flammasque Aquilone mouente
Saxa velut tedas rapuit Phlegethontia lampas:
Milleque tunc procerum ceciderunt funditus ædes.

Tebalducci, e Giacomini. Grimaldelli, del Buono.

Viuit at egregijs stirps Thebalduccia factis
Clara, alio nuper Iacominia nomine dicta
Nemo nunc Bonij de semine restat; & omnis
Grimaldella domus cecidit, quas plebis amicas
De cœtu procerum perhibent: Genuensis origo

Grimaldi.

His fuit, & Ligurum Grimoalda ex stirpe feruntur.

Scali.

Scala, genus priscum, tum nobile, venerit vnde
Incertum est nobis: plebeijs partibus hæsit:
Et nimium heu frustra fidit popularibus auris.

Portinari.

Quæque tenet Portæ nomen, deducit ab altis
Auctorem Fesulis, opibusq; & sanguine clara,

Folcho Portinari fondò S. Marja Nuoua.

Atque huius de stirpe nepos celeberrima Folcus
Condidit ære suo Mariæ de nomine templa,
Donauitq; agros, & prædia multa reliquit.
Illic ægroti, simul & curantur egeni
Gratis: intranti cuiuis patet omnibus horis
Hospitium lætum: ciuis, peregrinus in i o
Accipitur: miraq; æger caritate souetur.

Non

Non est in toto delubrum sanctius orbe:
Sed melius tacuisse fuit, quam pauca referre.
Sustinet hæc vrbem, propter peccata ruentem,
Anchora; turbati quoque placat numinis iram.
Ipse Malespinus Romano à sanguine cretus Malespini
Dicitur: & Ligurum sparsisse per oppida semen.
Diruta Bastariæ gentis tenet atria carcer Bastari.
Publicus. extincta est Cypriana, Vbriacaque proles. Cipriani. Vbriachi
Maccia deleta est: vix tantum porticus extat. Macci.
Floruerant opibus quondam, nunc nomen inane
Restat: & à Fesulis veteres traxere parentes.
Prisca, licet plebeia, fuit Sauorigia proles. Sauorigi.
Attingit matrem Bonaguisus origine Romam; Bonaguisi
Si senibus volumus, tenui si credere famæ.
Ardua Panzanis moles, & nomen, & ortum Panzani.
Panzanis tribuit: traxitque ex arce Quaratæ
Stirps Quaratensis primæ cunabula sedis. Quaratesi.
Ricasolana domus magnis memoranda cothurnis, Ricasoli.
Quæ sua pro patria obiecit castella tot hosti,
Panzanæ sobolis fertur de semine nata.
Nec non insignis generoso è sanguine creta
Glacceti, Pelagique domus castella tot arces Da Diacceto.
Exhibuit Thuscis patribus, queis Piscia capta,
Inclyta testantur Lydij monumenta leonis.
Nobileque Alberti genus est: Catenaia mater: Alberti.
Vnde ferunt circlo nexas insigne catenas.

Leon Batista. *Ex hac stirpe fuit geometer tempore nostro*
Insignis, pariterque omnes qui nouerat artes:
Egregius versu simul, & sermone soluto.
Quin speculi inuentor: sic illum nomine dicunt,
Quo sine nutaret libertas aurea libro.
Quem populi, & procerum frenum dixere tremendum
Albertum de stirpe fuit. monumentaq; prolis
Nunc extat moles saxis educta superbis.
Strozzi. *Stroctia progenies cælo se laudibus effert:*
Arcadicum perhibent genus à Pallante profectum.
Ast alij referunt iuuenis de robore dictam,
Quodque prehensa ferum prostrarit dextra latronem.
Quanuis fama canat natos ex gente Quiritum,
Prisca licet nostro traxit de iure penates:
Sparsa tamen Latias soboles generosa per vrbes
Ingentes cumulauit opes, famamque perennem:
Ex hac stirpe duces, multique fuere poetæ,
Insignesque equites, opibus, linguaque diserti,
Vt simul ex ista varijs ex partibus orbis
Legati venere domo Regumque Ducumque,
Pontifici summo Romæ mandata ferentes.
Rustichelli, Valori, *Rustichella domus, nunc est Valoria proles*
Nobilis, & stirpem Fesulis deducit ab altis:
Floruit, & floret, nullisque agitata procellis:
Quod nunquam aut raro nostra contingit in vrbe.
Trusiano Valori Medico. *Ex hac insignis Trusianus origine natus,*

Doctrina

Doctrina haud impar Galieno, clausus in antro
Carthusio, Christo postremos reddidit annos. Pazzi.
Pactia progenies Thuscis è montibus orta, Vn soldato della famiglia de' Pazzi de' primi a salire su le mura di Ierusalem, e cōdusse il Fuoco Benedetto in Firenze.
Antiqua atque potens, castellaque plurima rexit
Sub ditione sua, cuius de sanguine miles
Sub duce Gofredo conscendit mœnia Sion
Primus. & hinc causa est, triuio quod lampas in illo
Sacra accendatur, priscum quæ seruat honorem.
Ieronymi quam prisca domus fuit, ardua turris Girolami.
Condita sit testis totos iam mille per annos,
Quam sacer antistes Thuscæ Zenobius vrbis S.Zanobi.
Tam clara de stirpe satus, coluisse putatur.
Dixere hunc merito Syllanæ gentis alumnum.
Romuleis proauis exultat Pythia proles, Pitti.
Primaque Dalmaticæ tenuit cunabula sedis:
Hæc olim Thebas, & priscam Palladis vrbem
Rexit, & à Samio deduxit nomina vate:
Magnanimique extant excelsa palatia Lucæ Luca Pitti edificò il Palazzo.
In cliuo, totam quæ spectant desuper vrbem.
Syllana Dinus ducit de stirpe penates, Dini.
Huic sacra Pontificis soli censura percepit.
Cattanumque genus Fesulas habitasse putatur. Cattani.
Sunt qui Trinacrio malint de semine cretum.
Stirpis Amideæ longe quàm rere, vetustum Amidei.
Principium est: ortumque refert à stirpe Quiritum.
Annales si vera ferunt, stirpemque Giraldi Giraldi.

E 2 *A Siculo*

A Siculo multi narrant venisse Pachynno.

Rucellai. Bernardo Rucellai Istorico. *Est Oricella domus pollens opibusque virisque:*
Historicum cuius clarum de sanguine cerno
Non solum scripto, sed lingua apprima disertum,
Traxit ab æquoreo sua prima exordia campo.

Del Benino, ò enini, e Verini. *Nec tu carminibus nostris intacte Benine*
Transieris. gelidâ iamdudum venit ab Elsa,
Et nunquam sine honore fuit; vicina Verinis
Stirps tanquam agnatos miro hos dilexit amore:

Neldi. *Nelda prius soboles fuit hæc, post dicta Benina.*
Bonitijque tugi primum fuit incola Segna,

Segni. *A quo posteritas Segnorum nomina traxit.*

Serristori. *Serristora domus nunc est opulenta, sed alto*
Stemmate non fulget; Picenique urbe relicta,
In nostram proauus migrauit originis auctor:
Quanquam alij malint Fighinensi ex arce profectum:
Fida tamen Medicum supra omnes partibus hæsit.

Cochi. *Cochia progenies priscis est orta Sabinis,*
Insignisque vno nunc est interprete iuris.

Lottaringhi. *Lottoringa domus mutauit nomen, & ortum.*

Della Stufa. *Piceno, vt fertur, traxit Stufensis ab agro,*
Propter vicinas thermas Stufense vocatum,
Quas nostri appellant Graio de nomine thermas,
Tyrrheni fusas, vbi feruida balnea fiunt.
Hæc proles vrbis magnos suscepit honores.
Sunt qui de Thuscis hanc credant montibus ortam.

Et

Et virtus, & opes nunquam sine honore fuerunt:
Diuitiæque magis surgunt, nullamque repulsam
Inueniunt, subitoque amplus dat census honorem.
Post aurum, virtus: virtutibus imperat aurum.
Pauper vbique iacet, raroque aspirat honori.
Pandolphina domus non longe venit ab vrbe: Pandolfini.
Gonfolina fuit moles cunabula prima,
Egregijs ornata viris, opibusque beata.
Romuleumq; genus sua Lanfredina propago. Lãfredini.
Quin eadem scissæ perhibent insignia prolis
Flaminiæ ex vno ciues traxisse parente.
Trans Rhenum sobolem hanc quidam venisse putarunt.
Suscepit merito supremos vrbis honores.
A Fesulis certum est soboles antiqua Tedaldi Tedaldi.
Præstantes deduxit auos ditissima quondam
Argenti, & magnos late possederat agros.
Quæque gerit nomen, pictosque insignia Clauos, Machiauelli.
Et Rhegium, & Mutinam primum coluisse putatur,
Plurimaque est illic tali cognomine proles.
Ruffola progenies, cuius de sanguine primus Ruffoli.
Baldus iustitiæ est princeps, & signifer actus, Baldo primo Gonfaloniere.
A Fesulis venit: nunc est deleta, nec extat.
Egregios duxit Donati ex colle penates
Carduccus, per quem sumpsit Carduccia nomen; Carducci.
Sed Bonaiuta prius dicta est; non altera plures Bonaiuti.
Censores numerare sua de stirpe creatos,

S. Gionan Gualberto institutore de' Vallōbrosani. *Præfectosque potest totiens ad bella gerenda.*
Nec nisi honorato mandantur munera; fertur
Hæc quoque Gualberti de stirpe binominis esse;
Qui sacra Vmbrosæ posuit cœnobia vallis.
Sacchetti. Bucelli. *Nobile Sacchetti genus est, & mœnia primus*
Romanus sanguis tenuit, priscusque Bucellus
Syllana de stirpe fuit, si credere dignum est.
Giugni. *Iunia progenies Bruti de gente creata est,*
Incerto si quis rumori credere vellet:
At Florentinos Romanæ stirpis alumnos
Nemo negat: seriem sed quis per secula ductam
Bis septem vel plura, potest monstrare suorum;
Omnia cum rabies belli monumenta vetusta
Delerit? tenuis monstrat vestigia rumor
Quo magis antiqua est, tanto est incertior ortus;
Quodque nihil scripsit proauorum inscitia secli.
Della Volta, ò Renuccini. *Mutauit nomen Voltæ de colle propinquo*
Auctor cum prolis peteret Renuccius vrbes;
Nunc, doctis ornata viris, nec carmine nostro
Indiget: vnus eam letheo à flumine tollet.
Berlighieri. *Est quoque cosmographo insignis Berigheria proles,*
Cui Cathalon mater, vel Beringarius auctor
Extitit, Ausoniæ quondam qui rexit habenas.
Italiæ cor est Florentia: plurimus hospes
Externis illuc quondam migrauit ab oris,
Cum deuastaret Romanas barbarus arces.

Mutauitque vetus soboles Filicaria nomen, Da Filicaia, e della Vitella.
Edita Romuleæ generosa ex stirpe Vitellæ;
Non tamen antiquæ variauit signa Vitellæ.
Incertũ est qua gente satum, genus vnde Gerardũ est, Gherardi.
An Perusina domus, vel Narbonensis origo est,
An veteris genita est Tyrrhena ex stirpe Pilastri. Pilastri.
Nobile Gondorum genus est, antiquaque proles Gondi.
Flaminiæ: eque Foro Liui cunabula traxit.
Vrgeret cum dira fames populumque patresque
Syllanos, Gondi innumeros vexere medimnos
Flaminiæ ex agro, priuato nomine, frugum.
Certius hos clara est genitos de stirpe Philippi, Filippi.
Quos inter primos referunt venisse colonos.
Puccia nunc opibus pollens de rure propinquo Pucci.
Traxit auos. monstratque suæ Lorina Mugellum Lorini.
Principium sedis, mutato nomine prolis;
Quæ Bonaiuta prius Thusci fuit incola montis. Bonaiuti.
Bonsius indigena est; claroque interprete legum Bonsi. M.Domenico.
Nunc est insignis; primosque accepit honores
Hæc domus. est nobis incertus originis auctor.
Clara Zatũ domus est, quondã Aldobranda propago Zati, e Aldobrãdi.
Dicta fuit, tribuitque lares Catenaia mater,
Vnde etiam Alberti veteres traxere penates: Alberti.
Hæc Niciam rexit, Latias quæ terminat oras
A Gallis: illicque manent monumenta vetusta:
Suntque Zatum proceres illic de sanguine creti.

Sumpsere à proprijs soboles cognomina villis,
Da Verrazano. Vt Verrazani nomen sumpsere vetusti.
Bartoli. Bartola Bebryacis soboles descendit ab oris:
Quæque meum cognomen habet pariterq; tribumque
Vgolini. Incolit, e Pesa proles Vgolina profecta
Hæc cum Patritijs in sortem venit honorum.
Pescioni. Cui tribuit Piscis nomen, genus vnde Verinis
Verini. Maternum ductum est, gelida descendit ab Elsa.
Marcoualdi. Malcoualda domus Pisis est nata, sed omnis
Occidit: Alpheo nec adhuc de sanguine restat.
Cópagni. Tyrrhenas tangit Compagnus origine Pisas,
Plurimaque in templis illic monumenta vetustis
Ostendunt illum Pisanæ stirpis alumnum:
Quamquam Bonitij quidam de monte profectum
Nititur auctorem certis ostendere signis:
Nonnulli à Siculis, primumque habitasse Panormum:
Quoque magis varius, tanto est incertior ortus.
Rõdinelli Vnde sit ignoro, tribuit cui nomen Hirundo:
Est antiqua tamen, caruit nec honore propago.
Hi Fesulis genitam soboles ceu nobilis omnis
Isti Flaminiæ dicunt ex arcibus ortam.
Antiqua est soboles, Fesulisque oriunda putatur,
Del Palagio. Cui celsæ moles tribuere Palatia nomen,
M. Guido. Ex hac magnanimus Guido legatus in aula
Bebryaca eduxit gladium, poscente tyranno,
Sponsorem pacis: Vas fœderis hic, ait, esto.

Mantua Guidettis tribuit cunabula, ſed nos Guidetti.
Saltibus è Greuijs iamdudum audiuimus ortos,
Principium vnde ſuum cepit quoque Caccia proles. Del Caccia.
Nobilis atque vetus fuit Alamanna propago, Alamâni.
Extera progenies Germano è ſanguine creta,
Vt quidam memorant: mihi vero incognitus auctor.
Eſt in planitiæ caſtellum nomine Campum
A re nomen habet, vix ſeptem millibus vrbe
Diſtat ab Hetruſca. multi hinc traxere penates.
Ex hac Syllana tua Bartolina propago: Bartolini. Salinbeni.
Nomine mutato Salibeni, venit in vrbem:
Ex hac Pariſiam primus de gente coronam
Accepit: doctorque Italas remeauit ad oras.
Vicus & in plano Brotius, conterminus vrbi,
Ex quo deduxit ſoboles Brancaccia ſedes. Brâcacci.
Quæ Piperis nomen domus eſt ſortita, vetuſtum
Eſt genus; eoiſque oris veniſſe putatur, iPepi
Scilicet è Cypro piperis cum pondere magno,
A quo cognomen ſeri tenuere nepotes;
Si tenuis rumor perhibet, ſi vera vetuſtas,
Inter patritios vrbis ſuſcepit honores.
Non Amorotta recens, ſed nec de plebe: graduſque, Amorotti.
Quos olim accepit, nunquam dimiſit, honorum.
Incertum tamen eſt ex qua regione mearit.
Et Iacobum genus antiquum ſit nobile quanuis, Iacopi.
Haud minus ambigitur qua duxit origine nomen.

A Greuis

Falconi. *A Greuis descendit agro Falconis origo.*
Folchi. *Nobile Folcorum genus est, Fesulanaq; proles;*
Nominis huic insigne caput. Piretola mater
Extitit, & durat bis centum clara per annos.
Lenzi. *Lenzia, quin alij plebeij hoc nomine dicti.*
Vespucci. *Venit & ex isto soboles Vespuccia vico,*
Egregijs ornata viris, nec inhospita Musis.
Benci. *Bencia progenies duplex est, vtraque prisca;*
Vtraque spiritu, quondam fuit incola classis.
Hæc nostro ex agro descendit: & altera, Parma.
Benci. *Bencia quin alia est plebeia hoc nomine proles.*
Clara fuit per se, multumque vetusta propago,
Beccanugi. *Mutauit priscum sed Beccanugia nomen.*
Inclyta quippe ducis Gallorum filia nupsit
Syllano iuueni, cuius de nomine dicta
Posteritas: primum cecinit cognomen auorum.
Niccoli. *Niccola progenies vetus est, sed nemo superstes,*
Ni docti quod fama viri memoratur vbique:
Nilque licet scripsit, volitat tamen ille perennis
Docta per ora virum: & merito: quia veste, domoque,
Innumerisque libris, quorum illi copia magna
Niccolò Niccoli. *Extitit, ingenia hortando non largius alter*
Fouerat, & Graiam edoctus, linguamque Latinam,
Mille emendatas chartas liquisse putatur.
Domenici *Dominici plebea domus, splendore Iohannis*
Emicat illustris, vitæ probitate, vel ipsa

Doctrina

Doctrina insignis, morisque exemplar honesti, Cardinale Gio: Domenici edificò il cōuento di S. Domen. di Fiesole.
Dominici sancti Fesulanam condidit ædem;
Cardineumque apicem sola virtute recepit.
Baldouinetti domus antiquissima, primus Baldouinetti.
Incola Romanus Fesulani montis habetur;
Iudorum mutauit eques cognomina prisca, Giudi.
Quando Gebellini, & Guelphi Tyrrhena furores
Oppida vastarunt plusquam ciuilibus armis.
De Rusticbello Fesulano ciue Guidottus Guidotti.
Est genitus, de quo nomen traxere nepotes.
Et mercatura insignis Rineria proles, Rinieri.
Et vetus, & Guelphis quondam contraria, sed nunc
De varijs vna est populi conflata voluntas.
Cappellique domus prisca est, veteresque penates Cappelli.
Traxit ab Alpino, si vera est fama, Mugello:
Illinc & prisci stirpem traxere Parentes, Parenti.
Ex hac insignis morum probitate Iohannes, F. Gio: primo Generale de Minori.
Iuris & interpres, Francisci dogmata primus
Rexit, & extremos, præsul, moderatus Iberos.
Altera Donati duxit de monte Parentis Parenti.
Cognomen, quondam proles notissima, sed nunc
Est tenuis, sobolesque omnis deleta virilis.
Nec noua Cambini est soboles: ex arce Morelli, Cambini.
Qui mons est vrbi vicinus, origo putatur.
Et Lotti genus, antiquum est, Petribonaque proles Lotti, Petriboni, e Fastelli.
Fastellique eadem domus est, classimque, tribumque
Mutauit

Mutauit Lottus, quæ Trini ad numinis ædem:
Deseruit moles, generis quas condidit auctor:
Restat adhuc veteri in templo de marmore bustum.
Et summos vrbis sine fastu accepit honores.
Federighi. *Ad nos misit Arar Federigos, altera quanquam*
Empoli Hetrusci pars prolis sedit ad arces:
Nasi. *Esse suæ gentis testatur Gallia Nasos*
Non procul à Rhodano, Nasorum insignia templis,
Stirpis & antiquæ perhibent extare sepulchra:
Quosque opulenta gradus summos accepit in vrbe
Seruat, & est nullis proles concussa procellis:
Hoc nostris coruo contingit rarius albo.
Viuiani. *Incola Sanbuci Viuianus ruris habetur.*
Non, vt vere, noua est, eadem si stirpis origo est,
In pretioque fuit quondam, sed mobile saxum
In summo nunquam tenuit Rhamnusia cliuo.
Baldesi. Segnini. *Baldensis generis fertur Segnina propago,*
Cognomenque domus magis est, ditissima quondam,
Sexcentum aut plures annos pro mœnibus vrbis
Trans Arnum coluit vicina suburbia proles.
Martelli. *Diuitijs nunc est Martellam clara propago,*
Vrbis iampridem fasces moderata supremos.
Non istis genitor Demosthenis extitit auctor
Martelli, sed prima dedit cognomina princeps
Gallorum Carlus, varie quia multa vetustas
Et mutat Fortuna viros: de plebe senatum
Efficit: ad Decios mutatur Claudia proles.

Vnde

Vnde lares traxit, rediјt Bouerellus ad Elſam. Bouerelli.
I nunc, fortunæ demens confide ſecundæ.
Sunt Deti antiqui, incertus ſed originis auctor, Deti.
Eſt animi leuis vt certa affirmare vetuſta:
Nam ſcripto, ſigno, ratione vetuſta probantur.
Ex noſtro mercator agro Pulienſis in vrbem Puglieſi.
Venit, lanitijque fuit celeberrimus arte.
Extera Venturi domus eſt. Prouincia Iuli Venturi.
Mater erat. gemini huc patria venere relicta,
Cum magnis opibus fugientes impia bella.
Hic ſedes poſuere ſuas. mox curia ciues
Syllana elegit, iuſque illi conceſſit honorum.
Soſtegnique domus vetus eſt, Feſulanaq; proles. Soſtegni.
At quidam hanc referunt veniſſe ex arce Mugelli.
A gelida priſcus venit Serraglius Elſa; Serragli.
Floruit hic opibus. vertit Rhamnuſia ſortem.
Vt lubet attollit, de culmine vertit ad imum:
Depreſſi rurſus redeunt ad præmia ciues.
Hoc quoque perſpicuum noſtra reperitur in vrbe.
Nil magis inſtabile eſt vſquam popularibus auris.
Nardus, & antiquus, ſobolem de colle propinquo Nardi.
Arcetrio duxit. Mezolæ nomen ab agro Da Mezola.
Progenies cœpit, non longe à flumine Peſæ.
Inde noui, & veteres Lippi veniſſe putantur. Lippi.
Neſia progenies, quondam Petrutia dicta, Neſi. Petrucci.
Eſt nunc eloquio predocti ornata Iohannis. Gio: Neſi Oratore.

Bar-

Barberini. *Barberina, iuga incoluit, Semifonte relicto:*
Mox claris ornata viris migrauit in vrbem.
M. Fräcesco Bärberini Dottore, e Poeta. *Inque Crucis templo visuntur marmora priscis*
Carminibus docti laudes testantia vatis.
Scarlatti. *Florentina etiam Scarlattus venit ab arce,*
Quæ molli in cliuo spumantem despicit Elsam.
Antenor Serum quondam notissimus arte,
Antinori. *Lucanis descendit agris, cognomine cuius*
Dicta Antenorea est, opulenta, & honoribus aucta.
Accola Plumbini fuit, & Populonia mater,
Ferrucci. *Si verum mihi fama refert, Ferruccia proles:*
Huic dedit aduecti cognomen copia ferri.
Radit castellum fluuij de nomine Sieuis.
Spinelli. *Vnde tuos, Spinelle, ferunt venisse priores.*
Attauanti, e Sapiti. *Elsa Attauantes, genuitque Ancisa Sapites:*
Quin Ancisa Datos, si vera est fama, creauit:
Dati. *Ex isto insignis Leonardus sanguine vates,*
P.M. Lionardo Dati Generale de' Predicatori. *Philosophusq; alter stirpe est Leonardus eadem:*
Dominici huic totus generali paruit ordo.
Goro Dati. *Ex hac stirpe Gorus, qui littora cuncta notauit:*
Carminibus patrijs cælum depinxit & astra.
Nobili. *Claraq; Nobilium est soboles, de stirpe Quiritum,*
Frugiferæ quanquam venisse ex arcibus Elsæ
Credimus; insignis tamen est cognomine proles
Nobilis, & nunquam mansit contraria Guelphis.

Velluti

Velluti est genus antiquum à Semifonte profectum, Velluti.
Egregijsque viris quondamque opulenta propago
Extitit: in terris nihil est durabile nostris.
Heu quartus raro patrimonia possidet hæres.
Dilabuntur opes iniusto fœnore partæ,
Vel quas ciuiles per vim fecere rapinæ.
Guasconum fuerat non parua potentia quondam, Guasconi.
(Sed nihil in summis gradibus persistere vidi)
Externum genus est; dematur littera prima,
Non procul à Rheno credas traxisse penates:
Nos tamen è Thusco venisse hanc rure putamus:
Priscum Admirati genus, & Syllana propago: Ammirati.
Nunc superant pauci, cum rerum est copia parua.
Prisca quoque est soboles, verum plebeia, Brunetti, Brunetti;
Haud inhonora tamen; pariter Michelotia proles: Michelozi.
Vtraque progenies venit de rure propinquo.
Saluetti triplex tali est cognomine proles, Saluetti.
Plebeiæque duæ existunt, sed honoribus auctæ;
Tertia Pistorij natales traxit ab vrbe,
Vt quidam referunt, vrbisque recepit honores.
Sit plebeia licet, vetus est Mannuccia proles; Mănucci;
Et Puccina domus supero descendit ab Arno, Puccini.
Et plebeia licet, graduum non exstitit expers.
Melliorota domus, quanuis plebeia, vetusta est: Migliorotti.
Nec sine honore manet. nomen, de rure penates
Tyrrheno traxit. Struffa plebeia propago Struffi.

Et

Di Maest. Luca. *Et vetus, atque urbis commissas rexit habenas,*
Ex agro veniens Thusco. Lucæque Magistri
Quæ cognomen habet, plebeia ex rure propinquo
M. Luca Arimetico. *Venit in hanc urbem, multosque accepit honores.*
Doctor Arithmeticæ Lucas fuit ille magister.
Bernardi. *Quid referam geminos Bernardos? utraque proles*
Plebeia; hæc agris ex nostris, altera Pisis
Orta, gradus urbis magnorum ascendit honorum.
Milleque præterea intactas de plebe relinquo
Progenies; quarum genus, atque incognitus ortus
Est mihi: quæ multos habuere leonis honores.
Pecori. *Unde sit ignoro, Pecoris quæ nomen adepta est.*
Inter Patritios, iamdudum plebe relicta,
Assumpta est. multi Pelopea a stirpe tumentes
Se iactant, quorum nomen nescitur auorum.
Vbaldini. *Est Vbaldini stirps antiquissima, Rheni*
Accola quæ quondam fuit, & sub Othone profecta
Cæsare, Syllana primum consedit in urbe:
Creditur ex ista Federicus stirpe creatus,
Federigo Duca d'Vrbino. *Vrbini princeps, quo non præstantior armis*
Tempore dux nostro fuit, & Sertorius alter.
Del Nero. *Quæ Nigri cognomen habet si stemmate longo*
Non fulget, tamen est opulenta, potensque propago,
Et claris ornata viris, cui publica summos
Sæpe magistratus concessit Curia, traxit
Principium unde suum mihi non est cognitus ortus.

Mar-

Martellina domus Bibienæ venit ab arce. Martelli-ni.
Et Formiconi à gelido venere Mugello. Formico-ni.
Hæc atque hæc soboles haud nostra ignobilis urbe.
Vtrunq; progenies urbis sus cepit honores.
Orlandina domus duplex & honoribus aucta Orlãdini.
Vtraque progenies diuersa in classe moratur:
Vnde & quando suos traxere ignoro penates.
Pristina Borghinus Taddei nomina linquens, Borghini e Taddei.
E Pesa venit, quas primum condidit ædes
Vipereamque tribum (sed tunc sine nomine classis
Nec tribus ulla fuit; sed Sexti nomen habebat)
Mutauit, partemque aliam secessit in urbis.
Est priscum Stradense genus, Strataque propinquo Stradi.
Oppidulo. ex ista mea coniunx stirpe creata.
Sanctaque Villana Stradensi ex semine nata est: B. Villana Stradi.
Quam sit grata Deo, sua sint miracula testes.
Marignolla domus nomen de rure propinquo Marignolli.
Atque ortum duxit, sicut pars plurima prolum,
Si verum inquiras, Thusco descendit ab agro.
Nobilis è Pesa, quondamque opulenta propago,
Ardinghella suæ deduxit originis ortum. Ardighelli.
Vbertina domus Popiani est ruris alumna. Vbertini.
Si qua per ambages percurram nomina, Lector,
Da veniam; nostras percussit Pythius aures,
Vt tanquam scopulos male verba sonantia vitem.
Quem dixere Iouis mons, est Maluestis origo: Malegonnelle.

In pretioque fuit, nec nunc sine honore propago;
Atque vno fulget præclara interprete legum.
Prisca sed extincta est, cuius fuit aurea turris
Gauaccia-ni. *Insigne, Æneadem veteri de stirpe creata.*
Dauizi, e Camerini. *Dauidumque opulenta fuit Camerina propago:*
Atque horum media domus ardua surgit in vrbe.
Gianni. *Sunt prisci Gianes, atque vrbis honoribus aucti:*
Obscurum vnde suæ traxere exordia prolis.
Corsi. *Cursorumq; domus vetus est, Fesulanaque proles,*
Iustitiæ signum, supremos vrbis honores
Iamdudum accepit, sed tunc cum rarus habebat.
Aldobrãdini di Madonna. *Aldobrandini clarum genus, atque vetustum:*
Nec gradibus summis caruit. non Galla propago est:
Vicini proauos deduxit ab arce Morelli,
Larciani. *Larcianos veteres titulos mutauit & ædes:*
Nobilis æternum cognomen fœmina proli,
Et vico tribuit, quod nullo abolebitur æuo.
Duranti. *Mutauere suæ Durantes nomina prolis,*
Ad nos quos superus iamdudum miserat Arnus;
Carnesecchi. *Est opulenta domus Siccæ cognomine Carnis.*
Bonciani. *Nescio Boncianæ fuerit quæ stirpis origo,*
Sed clara atque potens vrbano fulsit honore.
Angiolini. *Angelina domus primum fuit incola Greuis:*
Atque magistratus, quanuis plebeia, recepit.
Risaliti. *Stirpes Risalitum est sublimi ex arce Mugelli.*
Magaldi. *Non procul à rapido descendit Seue Magaldus,*

Bi-

Biscentum & plures vrbem coluere per annos.
Niccolina domus quondam Serigatta vocata est: Niccolini e Serigatti.
Prisca, potens opibus, iurisque interprete clara.
Non genus externum est, agro venere paterno,
Ianfiliaze, tui, si vera est fama, priores. Ginfigliazzi.
Protulit illustres equites generosa propago.
Nunc noua succedit, cecidit Manouella vetusta: Manouelli, e Manouellozi.
Adsumit titulos alieni sanguinis hæres.
Deponet longo de stemmate pauper honores,
Adsumetque, nouus; modo diues fiat in vrbe.
Maiori in pretio est ipsis virtutibus aurum:
Nec mireris, opes si nunc quæruntur vbique.
A Fesulis Cambi: à Fesulis venere Couoni. Cambi. Couoni.
Sed Cambi diuersa domus, ne cæperit error
Te. fuit illa vetus Fesulana è rupe profecta.
Iam Passauantum vestigia subruit æuum Passauãti.
Funditus: & veteres dudum periere Marini. Marini.
Illa vel illa potens domus extitit. vnde sit orta
Fama tacet, nostrasque nihil peruenit ad aures.
Sed Beniuena viris nunc est ornata peritis, Beniuieni.
Nobilis & claro memoranda aliquando Poeta.
Riccoueri proles Fesulis, vt fertur, ab aliis Ricoueri, Caccini.
Descendit: Caccine tua hinc affinis origo est:
Quondam opulenta domus summos accepit honores.
Bischera progenies Fesulanus sanguis habetur. Bischeri.
Sed nihil heu durat. perijt Rossena propago. Rosoni.

Galli. Fifanti. *Quis Gallos monstrare michi? priscosq; Fifantes,*
Sizij. Calfucci. *Quis Sitios poterit? quis te Calfuccia proles*
Tebaldi. *Nunc valeat dudum veteres periere Tebaldi*
Monaldi. *Vix superest vnus prisca de stirpe Monaldi.*
Stefani, e Cafini. *Dic vbi sunt veteres Stephani, priscique Casini.*
Alfani. *Alphanæ sobolis nil præter nomina restat.*
Talenti. *Prisca Talentorum proles fuit. occidit omnis.*
Anselmi. *Occidit Anselmi domus, & Siminetta propago:*
Siminetti. *Aut pauci existunt quos norim ex stirpe vetusta.*
Alnolfi. *Alnolphi antiqua rarus de gente superstes:*
Sic mutat variatque vices fortuna relabens.
Giuochi. *Iam veteres periere Ioci, sobolesque Neronis,*
Neroni, e Dioti salui *Nobilis atque potens, varias perpessa procellas,*
Vt fama est, veterum nata est de stirpe Quiritum.
Medici. *Exul erat. rediit Medicis ex vrbe remotis,*
Quorum bissenis fuit alta potentia lustris.
Magli. *Mallia iam perijt, Fesulano è vertice creta.*
Bonizi. Maffei. *Bonizi cecidere omnes; Mapheaque proles*
Baronci. *Occidit, & veteres pariter cecidere Baronci.*
Ridolfi di Borgo. *Altera nunc floret proles preclara Ridolfum,*
Quæ virtute tribum diui spiritus auget
Per placidis Arnus qua Floram diuidit vndis:
Hæc stirps annorum prisco sic splendet honore,
Vt nullus norit tantæ primordia gentis
Crediderint quamuis multi genus esse quiritum,
Qui primum lata Fesulas dictione tenebant.

Nobi-

Nobilitate viget studijs, quæ insignis, & armis
Diuini ritus cultrix, pietatis alumna,
Sic fuit, vt Ciues totamque accenderet vrbem,
Hoc bene testantur Ridolphæ insignia gentis
Stimmata delubris: mediaque in parte locata
Iacobi, templum quod gens sibi Diue sacrauit,
Hæc Iacobi prius Floræ prope flumina Thuscæ,
Clara est Ridolphum proles quoq; tertia Pontis,
Sed quia longo æuo teritur caligine mersa,
Non illam nostris fas est intexere chartis.
Obruit antiquos Micos annosa vetustas. Michi.
Horum, si quæras, non parua potentia quondam
Ciuilis fuerat: volumus si vera fateri,
Nil magis instabile est sorte, & popularibus auris.
A Fesulis Lupicina domus, veteresque Sauini Lupicini. Sauini.
Venerunt, quanuis soboles defecerit omnis.
Sannini extincti, & veteres cecidere Bonarli; Sannini. Bonarli.
Me quanuis lateat quo tempore & vnde creati.
Præcipuum summumq; gradum Valorina propago, Valorini.
Et Tolosina domus tenuit, de stirpe Quiritum. Tolosini.
Est etiam notum veteri de stirpe Ghinettos Ghinetti.
Progenitos; sed nunc quem norim est nemo superstes,
Aut latet ignotus sine nomine vilis egensque.
Prisca, potensque fuit, sed nunc est nulla Baronis Baroni.
Extera progenies, extremisque orta Britannis.
Villani genus antiquum, Fesulanus alumnus: Villani.

Huius & historicus stirpis perhibetur Hetruscæ,
Huius & Annales vrbis primordia narrant.
Ristori. *Ristori veteres agris venere paternis.*
Da Vzano *Protulit egregios moles Vzania ciues.*
Hic locus Hetrusci multis notissimus agri:
Relliquiæ egregia paruæ de stirpe supersunt.
Baroncelli, e Bandini. *Baroncella domus non longe venit ab vrbe.*
Gens olim pollens opibus, nec honoris egena.
Ghiberti. *Venere, vt fertur, Fesulana ex arce Ghiberti.*
Falconetti. Simoni. *Et Falconetti, & prisci cecidere Simones.*
Dei. *Quique Deis tribuit nomen, de vertice summo*
Bonitij venit: longe quam rere vetusta est;
Nec plebeia fuit, quanquam de plebe putatur.
Nunc ornata suis est ædibus area celsis
Spirituæ classis. sed nil durabile cernas.
Cederni. Caponsachi. *Nunc ego Cerdones Caposacco ex sanguine nosco,*
Quorum nobilitas Syllana à gente refertur.
Nunc video multas de plebe assurgere proles,
De Thuscis quod agris ad publica munera sumptas:
Nonnulli rursus recidiua ex stirpe resurgunt,
Queis iterum arridet felix fortuna renatis.
Sed labor est maior fortasse resurgere lapsis,
Quam nouus insolitum cum primo affectat honorem.
Guidi. *De Casentino Guidorum venit origo*
Facta pontes subito scribæ virtute Ioannis.
Sed nihil in nostra durabile permanet vrbe:

Corruit:

Corruit: in rebus nunc i, ſpem pone ſecundis.
Scala recens nuper Collenſi venit ab agro, Scali, ò del la Scala.
Suſcepitq; gradum ſummum. tunc carmine docti
Vatis & hiſtorici, veteres æquauit honore.
At nihil in terris durat. vix orta, receſſit.
Nec noua Landini vatis, non extera proles, Landini.
Vt multi credunt. proauus fuit incola claſſis
Spirituæ. ad Puteum Thuſcum monſtratur origo.
Sic ſe fata regunt, ſurguntque caduntque viciſſim.
Vnicuique ſui ſtat proli terminus æui.
Oppida magna ruunt, & regna perire videmus
Maxima: tunc putas ſoboles durare perennes?
Cum ſit nobilitas Hetruſcis ſemper amica,
Ciuibus atque nouis mater Florentia fauit.
De Gangalando venerunt colle Berardi, Berardi.
Nec quiſquam Serum fuit illis doctior arte.
Et vetus, & Veteri ſoboles cognomine dicta, Vecchietti.
Clara, ſed ambiguum eſt primos vnde iſta penates
Duxerit, an Rheno, vel auitis venerit agris.
Vinea, cui nomen vicus celeberrimus vrbis
In medio tribuit priſcæ cognomine proli, Del Vigna
Proſpera tunc dicta eſt primum, contraria Guelphis Proſperi.
Pertulit exilium: patriæ mox reddita, ſummos
Eſt ſortita gradus. venit de rure Capallis.
Sunt priſci, nomen ſed mutauere, Tanagli Tanagli.
Antiquum, priſca geniti de ſtirpe Rinaldi. Rinaldi.

Rinaldorum, vt dixi prisca est stirpe è Gallia mater,
Beni. *Vt dicunt omnes Liliorumq; insignia notant.*
Guidacci. *Mutauitque Benis nomen Guidaccia proles,*
Plusquam rere, vetus: Fesulis oriunda putatur.
Diuitias magnas dedit argentaria mensa
Mellini *Mellinis, sit prisca licet domus, orta propinquis*
Fertur agris. venit Pisano è Rondine proles
Benuenutis. † *Benuenute, tua: & sedes erexit vbi extant*
Syllani, sint parua licet, monumenta theatri.
Altera diuersæ proles hoc nomine classis
Bẽuenuti. *Benuenuta vrbis multos suscepit honores.*
Fagiolari. *Fagiolana domus Pisis est orta, vetusta*
Nec Signa, vt quidam credunt, habuere parentes.
Tẽperani, e Carradori. *Temperana etiam gradibus decorata supremis,*
Ni fallor, Prisca Murli descendit ab arce.
Bugliaffa. *Ex agro venit proles Buliaffa paterno,*
Doni. *Quæ Doni cognomen habet. cunabula prima*
Da Popiano. *Pesa dedit. primos tribuit Popiana penates.*
Nunc extincta iacet: noua, tali nomine, diues;
At plebeia nouis decorauit honoribus ortus.
Mãgioni. *Mangionisque opulenta domus submersa profundo,*
Di Turadini. *Et Turradinã pauci de gente supersunt:*
Illa vel illa potens nunc est sine nomine proles.
Bellacci. *Vnde sit ignoro, vetus est Bellaccia proles.*
Diues & in pretio nunc est. extantque, caduntque,
Vt fuerit virtus prolum, aut fortuna sinistra.

Et

Et Soldana, vetus, patrio de rure propago, Soldani.
Seruat adhuc nomen moles, quæ mœnia iuxta
Antiqua existit, generis quam condidit auctor.
Fatia progenies vetustos de monte Paterno Fazij, e Caruc-ci.
Duxit auos. cuius de stirpe Petrotius vndas
Sulcauit ponti, prædonum terror & hostis. Pierozzo potente in Mare.
Maurorum innumeras demersit in æquore puppes.
Verius hinc genitor meus est ab origine matris.
Quæque Casæueteris soboles cognomen adepta est, Casaue-chi.
A patrio deduxit agro: sic nomine dicta.
Allona in pretio quondam, multumq; vetusta: Aglioni.
At nunc extincta est omnis. Casarellaque proles Caffarelli.
Est pauper, quanuis sit prisca ex vrbe Quiritum.
Nobilis atque vetus, Germanoq; orta parente
Barbadora domus, multis agitata procellis. Barbado-ri.
Sunt Belfredelli veteres, de rure propinquo: Befradel-li.
Bagnensesque illinc priscos traxere penates. Bagnes.
Nec noua, nec sine honore fuit Balduccia proles. Balducci.
Nil stabile in terris: surguntque caduntque vicissim.
Quondam opulenta fuit, nunc est mendica Nerina. Nerini.
Non ita fallacis mutatur forma sereni,
Quam crebro euertit stirpes fortuna potentes.
Quis mihi Syllanos poterit monstrare Latinos? Latini.
Hæc generosa domus lethæo est mersa profundo.
Nullus & antiqua superest de stirpe Belandi, Belandi.
Quem norim. rarus Fagni de sanguine restat. Fagni.

Opti-

Ottimanni. *Optimanna domus Romano è sanguine quondam*
Floruit, inquiras si nunc, vestigia nusquam
Isachi. Celli. *Inuenies, nusquam Isachi, nec nomina Celli.*
Bondoni. *Quis mihi Bondones monstret, priscosq; Maringos?*
Maringhi. Bonatti. *Iamdudum veteres deleuit fama Bonatos.*
Vnius Astronomi tanctum monumenta supersunt,
Giuseppi. *Prisca sed ignoro fuerit stirpe vnde Iuseppi.*
Quiq; Benis traxit nomen de Rure penates
Del Bene. *Peretolæ diues, se raro tertius hæres*
Diuitijs fruitur? nec auitum possidet Aurum.
Palmieri. *Vnius illustris domus est Palmeria laude.*
Cagione perche tra laici molte famiglie della Città. *Barbara prætereo multarum nomina prolum:*
Nam Musæ prohibent, & carminis auctor Apollo
Increpuit, fœdis ne turpem carmina verbis.
Bentaccordi. *Quis Bettacordes bene dixerit, aut Tilamocos?*
Tigliamochi, e Rinucci. *Elsa fuit multis, vt Ghinis, Ponnia sedes,*
Ponnia Thuscorum statio celeberrima quondam,
Ghini. *Marmora Tyrrhenis testantur sculpta figuris,*
Inscrizione in Marmo di lettere Etrusche. *Quæ nunc agricolæ posuere sedilia prælis*
Obruta ruderibus testudo inclusa tegebat;
Temporibus nostris reclusa, & cognita nullis
Littera, quippe notis sculptor signarat Hetruscis.
Hæc lingua antiqua, & populi periere vetusti.
Si vis forte meam, Lector, cognoscere prolem,
Percurram, quanuis alios memorare deceret.
Est Florentinæ Greuis amnis proximus vrbi,

Verini

Verini vnde suos primum duxere penates Verini.
A quadringentis anni: & Brocculus auctor
His fuit: & primum appellata est Broccola proles, Broccoli.
A Verio sed post nomen sortita Verini:
Non plebeia domus, summos Vgolinus honores Vgolino Verini il vecchio due volte Gonfaloniere di Giustizia, impose il dazio del libro della Sega.
Ipse meus spectata atauus virtute recepit.
Diuitijs etiam pollens hic rexit habenas
Iustitiæ summas nostræ Vexillifer vrbis.
Ciuibus imposuit censum, qui Seca vocatur.
Non referam nati Michaelis disticha vatis: Michele Verino Poeta, figliuolo dell' Autore.
Docta per ora virum volitant, & nota leguntur.
De me alij dicant. numerosa volumnia testes
Sint nostra, vt nulli detraxit liuor acerbus,
Laudarimque omnes, quorum est mihi cognita virtus.
Sum Testamentum Romano carmine vtrunque
Complexus. primo mysteria sacra retexi,
Vt nitor eloquij pariter cum lacte bibatur
Sanctus, & in tenero formetur pectore Christus.
Quattuor in libris Saphicis ego versibus hymnos
Digessi sacros senior iam vertice cano.
Gratum opus est Clero. relegent fortasse minores,
Occiderit postquam vatis post funera liuor.
Si qua indicta meo plebea est carmine proles,
Det veniam, quoniam est nobis incognitus auctor
Quando vrbem petiere, agris villisque relictis.
Quæ sunt in pretio, atque vrbis funguntur honore,

Ambro-

Ambrogi. Miniati. *Ambrosiana domus velut, & Miniata propago,*
Strinati. Benintêdi *Ceu Strinatorum domus, & Benintenda potentes,*
Pasquini. Guardi. *Et quæ Pasquini, & Guardi cognomine dictæ,*
Marucelli Benozi. *Ceu Marucella domus, proles Benotia, Cini,*
Cini. *Plebeæ sunt hoc multæ cognomine proles.*
Del Néte. Neretti. *Non reticenda mihi soboles plebeia Nenti,*
dice nel mano scritto. *Quæ sortita gradus, Syllanæque vrbis honores,*
Pieri. *Pieriæ vt Salæ soboles, & Saxia, summos*
Sali. Sassi. *Sæpe gradus vrbis, quanuis plebea, recepit.*
Bramanti. Pedoni. *Bramantum pariter soboles, nec clara Pedonum,*
Tosi. Lorenzi. *Tosorum amisit nomen Laurentia proles.*
His quanuis de plebe, tamen concessit honorum
Quatternas vrbis ciuiles curia partes.
Sunt aliæ multæ, quas nunc breuitate relinquo,
Ignoro vnde suos primum traxere penates.
Nulli non notum quod Florentina propago.
Romuleus fuerit sanguis, Syllæque colonus
Florentinus eques de nobilitate Quiritum.
Ex agro sed post creuit, ceu Martia Roma
Æneadum sanguis multos allexit in vrbem,
Et ciues fecit claros ex rure propinquo.
Macte homines quosdam virtute industria vexit
Ad summum, plures ingnauia vertit ad imum:
Ex quo tam crebro variat fortuna recursus.
Ingenio hic fretus, sylua gregibusque relictis
Vrbanas vestigat opes, atque instat habendo:

Nobi-

Nobilitas contra vacuos demigrat in agros.
Luxuries procerum, quos vrget turpis egestas,
Nusquam terrarum magis exitialis habetur
Desidia: vrget enim magnum sine fine tributum,
Mordaci grandis decrescit fœnore census.
Hoc metuens, abigit vigilis solertia patri
Impubes natos diuersas quærere terras,
Sufficere impensis vt possit grandibus aurum,
Neue domi nimio torpescat inertia luxu.
Sic minuuntur opes, sic crescit copia rerum.
Hinc surgunt proles: illarum hæc causa ruina est.
Quare agite ò ciues, Syllanæ stirpis alumni,
Iustitiam qualem veteres habuere Quirites,
Discite, nec pulchram bellis ciuilibus vrbem
Scindite, qua nihil est toto formosius orbe.
Quondam Roma fuit longe pulcherrima rerum,
Imperioque suo pontum, terramque regebat,
Has tantas euertit opes ciuilis Erinnys:
Mox sceleris sentina omnis, virtute fugata,
Roma fuit. cecidit splendor. decus omne Quiritum
Extinctum est, postquam violata Astræa recessit.
Quæ nisi Pontificum statio foret, esset ab imo
Dudum versa solo. caueas Florentia talem
Euentum. exemplo tantæ moueare parentis.
Decrescunt vitijs, surgunt virtutibus vrbes.
Ingenij non es, non es virtutis egena,

In-

Indiga non auri. quid voto plura petisses?
Non minor est fortasse labor virtute paratas,
Quam modò quærere opes: sequiturq; superbia censum
Maiorem: nimio torpescunt otia luxu.
In primis sit cura Dei, patriæque secundi:
Arcebit foris atque intus concordia motus.
Omnis laudis amor, vigilisque industria mentis
Cessit, ad iniustam vertit se quisque rapinam.
Omnis auaritiæ studet, & popularibus auris.
Quis sua non patriæ præponit commoda ciuis?
Si virtus cedit nummis, si census honorem
Præbeat, hanc merito venalem dixeris vrbem.
Hæc cito venturæ perhibentur signa ruinæ.
Sordida paupertas denigrat gesta priorum
Inclyta, si vitijs est deformata nepotum.
At vos magnanimi proceres, Mauortia proles,
Quorum virtuti iam fortis Hetruria cessit,
Multaque Flaminiæ, Ligurum plura oppida capta,
Imperio cumulastis auum, componite fœdus
Cum Christo: & vobis poterit vis nulla nocere:
Iustitiæ cunctis seruetur ciuibus ordo:
Parcite subiectis, & debellate rebelles.
Si mandata Dei seruabitis, omnia vobis
Parebunt, ciues tranquilla in pace manebunt:
Iniustis pœnæ statuantur, præmia iustis.
Si qua indicta meo sobolis est carmine, lector
Parce

Parce mihi, multæ ciuili turbine proles
Extorres patria, priscos liquere penates.
Nec gens vlla magis terrarum effusa per orbem
Quam Florentina est: expers nec nominis vsquam
Est regio: Oceanum solers excurrit vtrunque.
Horum difficile est perquirere nomina: iamque
Pleraque verterunt antiquæ insignia gentis:
Adscripti ciues aliena per oppida cultus
Mutarunt patrios, vocem, nomenque, domosque.
Si qua intacta meo dimissa est carmine proles,
Aut caput, vnde trahunt, erratum est stemmate, lector,
Da veniam: non liuor edax, non gratia recto
Mouit, nec segnis quærendi incuria priscas
Deletasque æuo soboles, desistere cæpto
Terruit. at contra, annales, stirpesque vetustas
Sedulus euolui: Templorum marmora quæque
Inspexi: tum quemque suo de semine poscens
Consului soboles, famam plerunque secutus,
Quodque magis verum est, si certus defuit auctor.
Quod si qua huic desunt, vt nostris plurima desunt
Carminibus, patriæ & Syllani gesta leonis
Suppleat annalis numerosum & grande volumen:
Vnde ego nobilium præstrinxi insignia rerum.
Quin etiam egregias dotes, & ruris, & vrbis
More nouo explicui breuiter, quantosque crearit
Quotque viros claros tulerit Florentia, tantæ

Nulla

Nulla dies vnquàm tollet præconia famæ.
Et si tempus edax gemmas consumat & aurum,
Et vitiata ruant caprifici marmora fibris;
Carmina morte carent, duroque perennius aere
Hoc opus exegi: patriæ mihi testis amoris
Duret ad extremos ventura in secla nepotes.

FAMILIAE
EX VERINI CARLEIDE,
ET SCRIPTIS APVD DOCTVM VIRVM Vgolinum Vierium I. C. Auctoris Consanguineum desumptæ.

INcolaque Heridani fuit Aldigheria proles, Aldighieri.
Vnde genus traxit Musarū gloria Danthes. Dante Poeta.
Nec iam multo Nerlorum nomine proles
Monstrat adhuc titulo veterum vestigia patrum. Nerli.
Quis non vndosi venisse è culmine Regis
Businos, pariterque vno de fonte Morellos? Busini. Morelli.
SPiritus classis domus est antiqua Ioannis, Giouāni.
Venit ab Vrutilo per multos nobilis annos
Intra vrbes Cliui, vicino ex colle Georgij.
Vellionum primum post Bartholomea vocata, Bartolomei già
Sanseuerina Domus cunabula prisca patrum. Vellioni.
Venit in hanc vrbem (vt dicunt) Antonius autor,
Scriba nepos, huius de stirpe Antonius alter
Virtute insignis, qui plebiscita Senatus
Tractauit, per quem stirps hæc accepit honores.
Signa Comis frater fuit, hinc Federicus in vrbem, Comi.
Iamdudum venit, maiores sic sumpsit honores.
Altera Comorum Domus est, plebeaq; proles, Comi.

A Signa pariter veteres traxere penates.

Pasquini. Dello Struffa. *Pasquini, Struffæq; fuit Cattaia mater,*
Vtraq; progenies vrbis suscepit honores.
In pretio nunc sunt, quamuis de plebe, caduntq;
Quæ quondam in flore, & de nobilitate feruntur.

Giunčini. *Iunčtini è Signa prisci traxere penates,*
Non de plebe tamen stirps hæc sibi fecit honorem.

Mazzei. *Carminiana fuit Mazzeiæ stirpis origo.*

Pucci di Dino. *A Daddoque lares Leonardus Puccius inde*
Principium traxit pariter plebea propago.

Lapaccini. Dazzi. *Parma Lapaccinis sedes: Germania Dazzis*
Prima fuit soboles, nunc vtraque nobilis extat
De plebe: vt crescunt patrimonia gloria crescat.

Del Troscia. Monti. *Troscia Castelli soboles fuit incola Campi;*
Progenies Montis pariter descendit ab illis,
Vtraque sit quamuis plebea recepit honores,
Ista vel illa tamen gradibus decoratur honestis.

Cambi. *A Fesulis dudum Cambi venere vetusti,*
Qui thermas habitant (vicus celeberrimus vrbis)

Cambi. *Ex agroque alij Cambi venere paterno,*
Et non plebei de nobilitate feruntur.

Mãnucci. *Tignanum oppidum est Elsæ Mannuccia proles*
Vnde: vrbis dudum plebea recepit honores.

Parigi. Tucci. Peri. *Tres de plebe ferunt ex vno sanguine natæ,*
De supero Castro venere: ibi vicus in amne est
Obrutus, & prorsus vestigia nulla supersunt.

Parisij,

Parisij, Tuccij, & Perij; quibus vrbis honores
Concessi, quamuis stirpes de plebe vocentur
Sunt tamen antiquæ, bis centum circiter annos,
Intra vrbem Ciues facti posuere penates,
Diuitibus doctisq; viris Florentia fauit.
Architectura præstans Michelottius arte, Michelotti.
Constat, & externis etiam memorabilis oris.
Picturæ fuit insignis Massuccius vrbis.
Et Scerpellones venere ex rure paterno, Scerpelloni.
Non longe à Pesa, & pariter Viuiana proles. Viuiani.
Et quæ Sernigij proles cognomen adepta est, Sernigi.
Quæ multos vrbis nostræ suscepit honores.
Raffacana domus longe quam rere vetusta; Raffacani.
Et quondam in pretio Romano è sanguine creta.
Romanus fertur domus Arriguccia sanguis. Arrigucci
De Calenzano venit Ceffina propago. Ceffini.
Accola spirituæ classis Brunettaq; proles Brunetti.
De sancto traxit Leonardi Colle penates.
Altera Brunetti simili cognomine proles: Brunetti.
Vtraque sit quamuis plebea recepit honores.
Prisca, sed incertum est cuius de gente Rinalda Rinaldi.
Traxit auum, sed fama refert de nomine montis
Hetrusci duxisse genus. Paradisia proles Paradisi.
Occidit, & nullus superest de stirpe Philippum, Filippi.
Vtraque cum fuerit de nobilitate cuiritum.
Ricciam progeniem (multi licet amne Mugelli Ricci.

Descendisse putant, tunc plato nomine rufis
Antiquas tribuit gentis Ricciale sedes.
Lancianique alij dixere ex arcibus ortos,
Forabo-schi. *Huc ijsdem priscus venit Forabosqus ab vndis*
Grazzini. *Staggia Grazinos ad publica præmia misit,*
Misit, & iste fax nunc vnus gloria prolis:
Occidit illa vetus, nunc ista nouissima surgit:
Sic se fata regunt, surguntq; caduntq; vicissim,
Surgit vnicuiq; suus præfixus terminus æui.
Rocchi. Falconie-ri. *Et Rocchi soboles, & Falconeria proles*
A Fesulis deduxit auos antiqua propago,
Vtraque: Roccorum quod norim est nemo superstes.
Sommaii. *Seruat adhuc primæ nomen Sommaria sedis:*
Arx in monte fuit non longe à mænibus vrbis.
Forsitan, & multas quarum si nomina vellem
Exprimere, & nostro complecti carmine cuncta
Promptius Oceani fluctus, & sydera Cœli,
Et numerem citius, quot Pœnus scindat aristas,
Incoluere vrbem, villis agrisq; relictis.
Verum age dà veniam lector, nostrumq; laborem
Nè carpas, si forte mihi defluxerit vna.
Scripsi nota mihi, nostras æquantia vires,
Grataq; Florenti Patriæ monumenta rependi.

EARVM FAMILIARVM, QVAS VERINVS OMISIT,

Cognomina, quarum profectò maior esset numerus, si longiori eas meditatione requisissem.

A

Abadinghi
Dell'Abbaco
Abbattinemici
Dell'Abbraccia,ò del Gatta
Abbruciati
Dell'Accette
Acerbi
Acquerelli
Dell'Accerrito
D'Adamo
Adatti
Adriani
Aghinetti
Agolanti
D'Aguglione
Alamanneschi
Albergotti
Albertinelli
Alderotti
Aldighieri di Ser Gherardo.
Alepri
Allegri
Alfieri
Amadori
Amati
Amieri
Amizini
Ammānati Beccanugi.
Dell'Ancisa
Anchioni
Angiolieri
Angiolotti Fantoni
Dell'Arca
Ardimanni
Arditi
D'Aringo
Arlotti
Armati
Arnoldi
Arnolfi
Arrighetti
Arrighi
Asini
Attauiani
Attauanti Barducci
Attiglianti
Attucci
Auuiati
Azzini.

B

Bacherelli
Bachini
Della Badessa
Del Baglione
Da Bagniolo
Baldi
Baldini
Baldouini
Balsimi
Banchi
Del Barbigia
Barducci
Baroncini
Bartolelli
Bati
Batini
Batimanne
Beccaparole
Becchi
Del Beccuto
Belcari
Bellincioni
Del Bello
Bellotti
Bencini
Benciuenni
Bertaldi del Teglia
Berti
BertiRinieri
Betti
Betti Bernardi
Bettini
Bettini Stefani
Bezzoli
Del Biada
Del Bianco
Biffoli
Bilenchi
Bini
Bisarnesi
Biuzi
Bizini
Boccacci
Bogolesi
Bonacorsi
Bonafe
Bonaiuti
Buonagrazia
Buonaruoti simoni
Buonauenturi
Buonaueri
Buonauolti
Bonfantini
Buon figliuoli
Buongirolami
Buongradi manieri
Buonguglielmi
Boni
Buon signori
Bontalenti
Buninsegni
Bonromei
Borghi,ò dal borgo
Borgherini
Borgianni
Borgognioni
Borsi
Boscoli
Delle Botte
Botticini
Bracci
Brandi
Brandolini

Broccardi
Brogiotti
Brucioli
Brunellini
Bucherelli
Bueri
Del Bullettá
Di Buona Giunta
Buonantichi
Buti. C
Cacciafuori
Calandri
Calcagni
Calderini
Calici
Caluaneſi
Della Camera
Canacci
Canneri
Dal Canto
Cantori
Cantucci
Capitani
Cappiardi
Del Cappa
Carboni
Calcherelli
Cardinali
Carini
Carletti
Della Caſa
Caſſi
Caſtri
Cauicciuli
Cecchi
Cedernelli
Ceffi Maſini
Del Cegia
Cei
Cennamelli
Di Cenni
Cennini
Da Cepperello
Cerretani

Da Certaldo
Chiarini
Chiariſſimi
Del Chiaro
Chiarucci
Chimenti
Chriſtiani
Ciacchi
Ciai
Ciampelli
Ciantellini
Ciampoli
Ciari
Del Cicha
Cicciaporci
Cignamochi
Da Cignano
Cinelli
Cinozi
Ciofi
Cionacci
Cioni
Ciprini
Del Cittadino
Ciuffagni
Delle Colombe
Da Coldaia
Conpiobbeſi
Di Conſiglio
Conti Alberti
Conti da Gangalandi
Corbolani
Cornachini
Del Corno
Corſellini
Coſi
Couerelli
Ciurriani D
Danielli d'Albagnano
Dauanzati
Dauanzi
Delfini
Delli
Deodati

Deuzzi
Diedi
Dietiſeci
Diomidiedi
Doffi
Del Dolce
Donnini
Ducci
Durelli. E
Da Empoli
Erri. F
Fabbrini
Fabrizi
Faffi
Fagni
Falchi
Falcucci
Fancelli
Fantoni
Fedi
Fedini
Fei
Fiaſchi
Fioriuanti
Filigherni
Finiguerri Deodati
Della Fioraia
Del Foreſe
Foreſi
Fortini
Da Fortuna
Fracaſſini
Franceſchi
Franchi Viuiani
Franzeſi della Foreſta
Fronti G
Gabburri
Gaetani
Da Gagliano
Galgani
Galilei
Galluzzi
Da Gauignano
Gennai

Gerini
Ghiandoni
Ghiselli
Giacchi
Giachinotti
Giamboni
Giambollari
Ginori
Del Giocondo
Di Giunta Bindi
Gori
Gottoli
Grandoni
Grassi
DiGratia
Da Grignano
Guadagui
Guadagnoli
Gualberti
Gualfreducci
Gualducci
Gualterotti
Gucci
Guernieri
Gugialferri
Guglielmi
Guidalotti
Guiducci
Guiducci da Spichio

I

Inghirami
Dell'Ingorgiono
Dell'Ischia

L

Landi
Lapi
Lapini
Lapozzi
Leonardi
Lenzoni
Libri
Ligi
Da Linari
Lotuni
Lucalberti
Lucardesi
Della Luna
Lupicani Baroni

M

Da Lutiano
Macciagnini
Del Maestro
Da Magniale
Malatesti
Malduri
Malefici
Malognani
Della Maluagia
Manfredi
Mangiatori
Mangieri
Manieri
Manni
Mannini
Manzuoli
Marabottini
Marchi
Del Mare
Marmorai
Marsuppini
Marsili
Martini
Masi
Masini
Mazochi
Mazzetti
Mei
Micceieri
Da Meleto
Migliorati
Del Migliore
Migliorelli
Del Milanese
Mini
Da S. Miniato
Minutoli
Monpi
Monaci
Da Montegonzi
Da MonteRinaldi
Da Mosciano.

N

Naldini
Nelli
Nemi
Nomi

O

Nori
Omodei
Orciolini
Orlandi
D'Orso, ò Orsi

P

Ottinelli
Del Pace
Pagagnotti
Pagnini
Pagoli
Palarcioni
Palermini
Della Palla
Palmerini
Panciatichi
Panichi
Pannilini
Pantaleoni
Del Papa
Particini
Pegolotti
Pelli
Perini
Perondoli
Pesci
Petrassini
Petrini
Pierozzi
Pilestri
Pollini
Da Pretognano
Placiti
Primerani
Del Pino
Porcellini
Della Pressa
Puccetti.

Q

Da Quona

Quercietani.

R

Da Rabatta
Da Rabbia Canina
Rabbuffati
Ragni
Ramaglianti
Raugi
Rauignani
Redditi
Razzanti
Delle Rede
Della Rena
Riccardi
Riccialbani
Ricciardi
Del Riccio
Ricchi
Del Riccho
Riccomanni
Rigaletti
Rimaldelli
Rimbaldesi
Rimbertini
Rinaldeschi
Rinaldini
Rinucci
Da Ripa
Rittafè Bastari
Della Robbia
Romaldelli
Romoli
Rosati
Rotini
Da Ruota
Ruspi
Rustichi
Ruspoli

S

Sabatini
Del Saggina
Salterelli
Saluestri
Saluini
Sanguigni
De'Santi
Sassoli
Sassolini
Scalandroni lippi
Scarsi
Scarlattini
Della Scarperia
Sergrisi
Serchelli
Seruanni
Schermi
Dello Scelto
Sermanni
Scerpelloni
Schiattesi
Seriacopi
Serui
Scilinguati
DiScolaio
Scotti
Da Secciano
Del Sera
Sertini
Serughi
Serzelli
Signorini
Sigoli
Silimanni
Del Soldato
Da Soli
Soldi
Soldini
Solosmei
Squarciasachi
Spigliati
Spinafalconi
Spinellini
Steccuti
Storioni
Stracciabende
Strozza fichi
Dello Stuccho,ò diGra(zia.
Del suzzecha

T

Talani
Tanini
Tancredi
Del Tasso
Tazzi
Tedaldini
Telli
Tempi
Teri
Ticci
Tisi
Tinghi
Tizzoni
Tolomei Gucci
Tommasi
Torelli
Tornabelli
Torrigiani
Torsellini
Toscanelli
DelTouaglia
Trinciaucegli
Da Tutichi

V

Vai
Del Vagliente
Vanni
Vccellini
Veneri
Del Vernaccia
Del Verre
Vezzosi
Vguccioni Lippi
Da Vicorati
Vigorosi
Villanuzzi
Vinaccesi
Del Viuaio
Vliuieri
Da Volognano
Vnganelli
Vsimbardi
Del Voglia

Z

Del Zacheria
Zampalochi
Zanchini

Fazio

Goro

M. Pog-

Carte,	versi,	Errori,	e Correzioni.
10.	15.	destituit	deseuit
10.	18.	rectorum	rector

E nella stessa faccia deuesi leuare il verso 21. che comincia, Cepit, & obsesso, &c.

11.	16.	Ceperunt	Cæperunt
12.	10.	disiecit	deiecit
14.	2.	Aad	ad
24.	10.	quanuis	quamuis
35.	21.	lyciros	lyricos
45.	2.	tauquam	tanquam
55.	18.	sanguis	sangui
67.	21.	percepit	pepercit
72.	4.	qnæque	quæque

A carte 81 si è messo inauuertentemente il terzo verso, che comincia, Hic atque, &c. che andaua leuato; perchè si è ricorretto, come il seguente, che ha a dire Vtraque progenies, &c.

A car. 83. nella postilla, Ginfigliazi a dire Gianfigliazi.

83.	26.	Rossena	Rosona
85.	6.	prius	primum
91.	4.	qost	post

Tauola a vers. 38. Lione Cione

Gli altri errori d'ortografia, ò d'altro, si lasciano alla correzione del prudente, e discreto Lettore.

A dì 26. d'Aprile 1635.

Piero Niccolini Arciuescouo di Firenze.

Stampisi di nuouo in Firenze li 26. Aprile 1635.

Fr. Agabito Vicario Gener. del S. Offizio di Firenze.

Alessandro Vettori Auditor di S. A. S.